

Světlik

svět libereckých knihoven

*bách po odpadnutí vod první suchá země i na temeni Ještěda.
na, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
jí nazdarbůh. Být básníkem, to není jenom tak.
Oh, moje Mañon! Slunko bylo u samého západu a svatojánnští broučci vstávali.
to be done. Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas.
ler Fall ist.*

Od knihy k mobilu?

Tentokrát bude dnešní úvodník opět o čtení. Můžeme diskutovat o tom, jestli čtou dnešní děti a teenageri stejně rádi, jako jsme četli my v jejich věku. Můžeme se zamýšlet a hodnotit, jak ovlivňují četbu jiná média – televize, videohry, sociální sítě... Na toto téma existují různé průzkumy. Jak ozvláštnit klasickou knihu tak, aby děti oslovila, aby předstihla jejich zájem o moderní technologie? Mnoho dětí a teenagerů nemá chuť číst vůbec. A už vůbec ne knihu tištěnou. O to více se zajímají o facebook, posílají si esemesky, telefonují, poslouchají hudbu na svých mobilních telefonech. Telefony je provázejí jejich volným časem. Duše knihovníků a knihovnic nad touto skutečností pláče...

Co s tím? Na konferenci „Současnost literatury pro děti a mládež“ pořádané v březnu v Krajské vědecké knihovně v Liberci ve spolupráci s Katedrou českého jazyka na TUL a Labyrintem věd[ění], univerzitou prvního věku na PedF UK jsme na tuto otázku mohli nalézt alespoň částečnou odpověď. Jedním z dílčích témat konference totiž bylo i téma Kniha v konkurenci dalších médií. Kromě velmi povzbudivých příspěvků, které představily krásné tištěné knihy beze slov, knihy jako výtvarná díla, knihy, které podněcují fantazii dítěte ilustracemi, knihy, s kterými si děti mohou hrát, zazněly i dvě přednášky, které se na čtení dívají trochu jinak.

Cyril Podolský představil projekt, ve kterém se ve stejném okamžiku představí kniha na knižním trhu v doprovodu filmu či seriálu, stolní hry, audionahrávky... Hovořil o tomto způsobu posílení účinku knihy, o kladném vlivu provázanosti médií.

Polský přednášející, manažer firmy Goodbooks.pl a konzultant pro městskou knihovnu ve Wroclavi, Marcin Skrabka jde ještě dál. Zabývá se gamifikací – tedy zpřístupněním knih a ztotožnění se s jejich hrdiny ve hrách, které se dají hrát prostřednictvím chytrých telefonů. Zvedá teenagery ze židlí a prostřednictvím hry s literárním podtextem je přiměje v terénu hledat záchytné body a plnit určité úkoly, ke kterým je potřeba přečíst pasáže z vybrané knihy. Chytrý telefon je využíván jako nástroj sloužící k větší atraktivitě literárních předloh. Mladí lidé tráví ve společnosti svých smartphonů velkou část dne, je tedy možné v tomto čase u nich podnitit právě čtení? Je to dobrá cesta? Nebo se vám nelíbí?

Ústředním tématem konference byl také „příběh“ a jeho kouzelný svět. Příběh nás baví, prožíváme jej napsaný – proč si ten příběh také nezahrát? Prošli byste se tajemným Londýnem se Sherlockem Holmesem a vyluštili s ním zapeklitý detektivní případ? Docela rádi, že? A může k tomu posloužit kniha, film, stolní hra nebo i ta hra v mobilu?

Přeji hezké dny a příjemné zamyšlení nad knihami...

Mgr. Blanka Konvalinková

Obsah

SVĚT libereckých knihoven.....	2
<i>Z knihovny.....</i>	<i>2</i>
<i>Krátce z knihovny.....</i>	<i>2</i>
<i>Prostor učení – knihovnická informační platforma</i>	<i>3</i>
<i>Knihovna obdržela „vánoční dar“ od vídeňské galerie Belveder</i>	<i>6</i>
<i>Akce knihovny.....</i>	<i>7</i>
<i>Ples v knihovně 2016.....</i>	<i>7</i>
<i>Březen – měsíc čtenářů.....</i>	<i>8</i>
<i>S baterkou do knihovny – fotoreportáž</i>	<i>9</i>
<i>Tvoří knihovníci a přátelé knihovny.....</i>	<i>14</i>
<i>Host Světliku: A. Matvejevova: Ďatlovův průsmyk.....</i>	<i>14</i>
<i>Z regionu.....</i>	<i>17</i>
<i>Ceny pro nejlepší knihovny, knihovnice a knihovníky Libereckého kraje (2. část).....</i>	<i>17</i>
SVĚT hravých věd	22
<i>Zahraj si na středověkého stavitele.....</i>	<i>22</i>
SVĚT veletrhů a soutěží	22
<i>Konference Současnost literatury pro děti a mládež.....</i>	<i>22</i>
<i>Řekni mi, co čteš.....</i>	<i>23</i>
SVĚT souvislostí.....	25
<i>J. Sýkora: Vzpomínky a deník z 2. světové války 3.....</i>	<i>25</i>
SVĚT libereckých autorů.....	29
<i>Ch. Ruby: Poezie.....</i>	<i>29</i>
<i>K. Pallasová: Pastelky z duby</i>	<i>31</i>
<i>S. Kubín: Z 2. vydání knihy „Dopisy člověku Nathanielovi“.....</i>	<i>34</i>
SVĚT kritického myšlení.....	37
<i>J. Bartoš Sturz: Adam Michna z Otradovic – 340 let a jeho „Loutna česká“ v Krajské vědecké knihovně.....</i>	<i>37</i>
<i>M. Hrabal: Mišo Cvijetič.....</i>	<i>40</i>
<i>M. Havlíček: Varnsdorftští vydali Brézanovy Příběhy o vodě</i>	<i>43</i>
<i>O. Hejnic: Mysteria Buffa s Václavem Helšusem a Karolínou Baranovou.....</i>	<i>44</i>
<i>M. Pospíšilová: 5 nejlepších románů posledních tří let.....</i>	<i>46</i>
SVĚT Kruhu libereckých autorů.....	48
<i>O. Hejnic: Březen – měsíc čtenářů a 70 let Václava Helšuse.....</i>	<i>48</i>

Redakční rada:

Marek Sekyra [KAL]

Blanka Konvalinková, Jaroslava Starcová, Libor Schiffner [KVK]

Vydává Krajská vědecká knihovna v Liberci [KVK] spolu s Kruhem autorů Liberecka [KAL] jako účelový tisk.

Tiskárna RUCH s. r. o., www.ruch.cz

Evid. č. MK ČR 14407 ISSN 1214 - 2751

Z knihovny

Krátce z knihovny

Hudební knihovna v novém

V pondělí 20. února 2017 jsme téměř po měsíčním uzavření opět otevřeli Hudební knihovnu. V posledních letech se ukazuje, že zájem o půjčování hudby na fyzických

nosičích stále je, ale výrazně se snižuje a návštěvnost oddělení pomalu, ale jistě klesá. Začali jsme proto pro oddělení hledat „novou budoucnost“. Výsledkem našeho úsilí je vzdušný prostor doplněný o pohodlný barevný nábytek, který láká k návštěvě, odpočinku a hlavně k využití služeb. Součástí nabídky zůstaly zvukové dokumenty, hudební nevyjímaje, ale výrazně budeme naši pozornost přesouvat na zvukové knihy, o které je velký zájem. Zůstává také nabídka not, časopisů a knih s hudební tematikou. Nově si mohou návštěvníci z řad dětí i dospělých vybírat z velkého množství společenských her. Naším úmyslem bude také nabízet velké množství různých aktivit. Již od podzimu jsme rozšířili nabídku programů pro školy – v dopoledních hodinách probíhají workshopy muzikoterapie nebo programy s hudební tematikou. Pokračují pravidelné odpolední programy pro veřejnost Letem světem populární hudby XX. století, Hudební večery s p. Hrdinou nebo dětský program Vrátko k muzice. Milovníky her zveme na konec března, kdy zahájíme nový pravidelný cyklus s názvem Desko-hraní aneb Odpoledne plné her. Na prvním setkání si představíme a vyzkoušíme hru iKnow. V jarních měsících také nově nabízíme mateřským školkám pořad Vrátko k muzice a pro základní školy připravujeme

workshopy znakového jazyka. Nabídka bychom rádi do budoucna rozšířili o programy pro další skupiny – seniory, handicapované...

Přijďte nás navštívit, těšíme se na Vás.

Ocenění pro knihovnu

Víte, že se naše knihovna umístila na 3. místě v soutěži Kulturní počin roku 2016? Komise pro kulturu a cestovní ruch Rady města Liberce ohodnotila výstavu Lidové kroje z Horní Lužice, která v knihovně probíhala v rámci 18. ročníku Dnů české a německé kultury v září minulého roku. Pomyslnou bronzovou příčku jsme obsadili společně s Židovskou obcí Liberec (projekt 19 kamenů zmizelých).

Literární středy v knihovně

Pro naše čtenáře jsme připravili zajímavou novinku – pravidelná podvečerní setkávání Literární středy v knihovně. Jsou určeny všem, kteří mají rádi dobré knihy, dobrou kávu, naši knihovnu a rádi čerpají inspiraci

na další hezké knihy nebo si jen rádi vyměňují zážitky z četby. Scházíme se vždy třetí středu v měsíci od 17. hodin ve Všeobecné knihovně. Není třeba předchozí registrace. Pořadem provází paní Vladimíra Hamalová společně s knihovnicemi ze

Všeobecné knihovny. Poprvé jsme se sešli 18. ledna 2017, tématem tohoto setkání byly oblíbené mrazivé severské detektivky Joa Nesbøho a dalších skvělých spisovatelů. V únoru jsme diskutovali o tvorbě Roberta Fulghuma. Téma březnového setkání bylo Kniha, kterou mám rád... Zaujímá Vás, o kterých knihách si budeme povídat příště? Neváhejte a přijďte – jste srdečně zváni.

Dana Petrydesová

Prostor učení – knihovnická informační platforma

Přeshraniční meziknihovní výpůjční služby, společné získávání elektronických informačních zdrojů, zkvalitnění technického vybavení knihoven – to je pouze několik z mnoha aktivit, které

Krajská vědecká knihovna v Liberci realizuje a v následujících dvou letech ještě bude realizovat v rámci česko-německého projektu Prostor učení – knihovnická informační platforma.

Do projektu jsou pod vedením leadpartnera Univerzitní knihovny v Chemnitz zapojeny další čtyři knihovny – Univerzitní knihovna Zittau, Univerzitní knihovna Západoněmecké univerzity v Plzni, Univerzitní knihovna Technické univerzity v Liberci a naše krajská knihovna. Cílem projektu je pak propojit zúčastněné knihovny do přeshraničního „prostoru učení“ adekvátně vybaveného informačními zdroji a technickým zázemím, a tím přispět k aktivní a efektivní podpoře vytváření a výměny znalostí.

Projekt přímo navazuje na projekt Česko-saská síť knihoven – informace bez hranic realizovaný v letech 2013–2014, ve kterém kromě liberecké univerzitní knihovny spolupracovaly všechny výše jmenované knihovny. Současný projekt chce na projekt navázat a dát formě spolupráce další, hlubší, rozměr.

V průběhu přípravných prací bylo stanoveno pět tzv. milníků, které cha-

rakterizují, jaké aktivity budou v projektu realizovány. Pojďme si je nyní představit:

1) Konsorciální pořízení informačních zdrojů a meziknihovní výpůjčky

Formou konsorciálního nákupu koordinovaného a kompletně hrazeného leadpartnerem budou pořízeny odborné elektronické knihy určené uživatelům všech partnerských knihoven. Další informační zdroje – odborné databáze – zakoupí jednotliví partneři ze svých projektových rozpočtů. Naše knihovna na začátku roku 2017 již nabídla svým uživatelům databázi The Vogue Archive, která je dostupná formou vzdáleného přístupu a měla by sloužit jako informační základna pro studenty a odborné pracovníky. Tištěné informační zdroje jsou a v průběhu celého projektu budou sdíleny s partnery formou mezinárodních meziknihovních služeb.

2) Technické vybavení prostoru učení

Cílem aktivity bude pořízení kvalitního technického vybavení umožňujícího prezentaci, spolupráci a sdílení informací nejenom v průběhu projektu, ale i dlouhodobě po jeho skonče-

ní. Každý partner definoval své vlastní vybavení, jehož pořízení může pomoci naplnění cílů projektu. V případě naší knihovny se jedná o zařízení pro přenos přednášek, interaktivní tabuli nebo blue-ray přehrávač.

3) Open Access

Zviditelnění iniciativy Open Access, která se zaměřuje na podporu neomezeného a bezplatného přístupu k vědeckým informacím a publikacím uloženým ve fulltextových repozitářích, je jednou z dalších společných aktivit projektu. Zúčastněné knihovny podpoří tuto ideu formou zapojení do mezinárodní akce Open Access Week, jehož náplní jsou obvykle semináře a propagační akce zaměřené na akademickou obec. Liberecká krajská

knihovna se na vytváření a organizaci těchto aktivit nebude podílet, bude se však všech aktivit účastnit (např. workshop pořádaný Univerzitní knihovnou v Liberci).

4) Rozvoj informačních kompetencí

Pod pojmem informační kompetence se rozumí schopnost najít, zpracovat a vyhodnotit informace, jedná se o dovednosti pro studenty a pracovníky informačních institucí, jako jsou knihovny, nezbytné. Proto budou partnerské knihovny v rámci projektu usilovat o jejich rozvoj a posílení. Studenti vysokých škol budou pozváni (a přepraveni) do knihoven v Chemnitz a Zittau, kde jim budou představeny odborné elektronické zdroje a nástroje k efektivnímu využití. Pod vedením knihovny v Zittau vznikne didaktický modul pro potřeby výuky. Součástí milníku budou také studijní pobyty pro pracovníky knihoven, kteří navštíví partnerské knihovny a seznámí se s jejich činností. V druhé půlce května pozveme kolegy na studijní pobyt do Liberce do krajské knihovny.

5) Akce a opatření pro práci s veřejností

Projekt byl oficiálně představen v lednu 2017 v Chemnitz – zahajovací akcí s širokým dosahem směrem k veřejnosti. Závěrečná akce projektu, která zhodnotí celý projekt, představí výstupy a plány do budoucna, proběhne pod vedení Krajské vědecké knihovny v Liberci.

O jednotlivých aktivitách se v průběhu projektu bude diskutovat na společných workshopech a setkáních. Projekt se nachází v úvodní etapě. Některé cíle již byly splněny, jiné úkoly nás ještě čekají. Věříme, že se nám společně podaří dovést projekt do úspěšného konce

a jeho výsledky budou sloužit i dlouhodobě po jeho ukončení.

Informace o projektu: <http://www.kvkl.cz/prostor-uceni.html>

Dana Petrydesová

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Projekt je podpořen z prostředků Programu spolupráce na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014–2020.

Knihovna obdržela „vánoční dar“ od vídeňské galerie Belveder

Začátkem prosince dorazila do Krajské vědecké knihovny paleta s třemi balíky knih. Jedná se o dar místní Rakouské knihovně ze skladů Galerie Belveder ve Vídni. Obsahuje 60 knih v celkové hodnotě 1750 euro (téměř 48 000 Kč). Jde o umělecké obrazové publikace – katalogy výstav, které se konaly přímo v Galerii Belveder nebo v jiných vídeňských výstavních prostorech od začátku století po současnost.

Najdete tu široký záběr od barokního malířství a sochařství přes biedermeier, symbolismus a modernu po nejnovější trendy v současném výtvarném umění. Zvučná jména jako Josef Hoffmann, Gustav Klimt, Markus Prachensky nebo Hundertwasser nejsou mezi umělci výjimkou. Knihy jsou většinou v německém jazyce, některé v angličtině, částečně i ve vícejazyčných verzích.

Dnes jsou publikace již v základních záznamech dostupné v online katalogu knihovny, ke čtenářům se budou dostávat postupně, tak jak budou zpracované v dalších odděleních knihovny. Knihy budou umístěné převážně v Rakouské knihovně ve Studijním oddělení v 1. poschodí, některé také v knihovně British Council nebo Goethe Institutu.

Martina Sanetníková

Akce v knihovně

Ples v knihovně 2016

Již po šesté se uskutečnil v Krajské vědecké knihovně společenský ples, tentokrát laděný do zelena. Barvě byl částečně přizpůsoben i program – s ukázkou irského stepu spojeného s výukou irsko-skotského valčíku vystoupila skupina Irské sestry.

Již tradičně ples zahájili sólisté baletu Divadla F. X. Šaldy, Alexey Yurakov a Maria Gornalova, tentokrát s ukázkou z baletu Alenka v říši divů.

Hudbu na hlavním parketu opět obstaral taneční orchestr Domestic z Tanvaldu a v malém sále mixoval hity od 60. let až po současnost místní DJ Johnny Kojak. Občerstvení zajistila Knihovni kávéna a stejně

jako v minulých letech Vinný sklípek u Staňků z Česova u Jičína, kteří se stali rovněž sponzory tomboly. Kromě vína bylo možné vyhrát ovocné dorty z Pekařství Jahůdka, poukázky na nákup knih v Knihkupectví Fryč, knihy

z Nakladatelství Petr Polda, poukázky na registraci v KVK a osobní dar ředitelky knihovny, Blanky Konvalinkové, lahev Božkov Peprmint.

Výzdobu květinami zařídilo květinářství Dopřejte si radost a stolký na ples zapůjčila firma KNL Catering.

Monika Pospíšilová, Marek Sekyra

Březen – měsíc čtenářů

V rámci kampaně Březen – měsíc čtenářů jsme letos připravili opět několik doprovodných akcí. Snažili jsme se zařadit takové akce, abychom ukázali, že knihovna není pouze místem, kde se půjčují knihy, ale je i kulturním a komunitním centrem našeho města, které stojí za to navštívit.

Jako každým rokem se hledal Čtenář roku. Letos padla volba na **nejlepší čtenářskou babičku**. Z deseti nominovaných jsme vybrali jednu babičku, která naši knihovnu zastupovala v krajském kole. Z krajských finalistek byla vybrána celostátní vítězka, které bude předáno ocenění dne 4. dubna 2017 v rámci vyhlášení cen Magnesia Litera v Národním divadle v Praze.

Již tradiční akce **S baterkou do knihovny** byla letos věnována večerníčkům. Ve večerníčku by se spolu ale určitě nepotkali Človíček se Šebestovou nebo Karkulka s Maxipsem Fíkem. Podobně pomíchané večerníčkové postavy čekaly na děti po celé ztemnělé knihovně. Akce měla tradičně velmi dobrý ohlas a my se již těšíme na příští rok.

Další oblíbenou akcí je **Rande naslepo** – setkání s předem neznámou knihou. Naši knihovníci v týdnu od 27. do 31. března připravili pro návštěvníky zajímavé knihy, které zabalili do neprůhledných obalů. Zájemci si tak vybírali svého knižního partnera zcela náhodně. Zda zvolili správně, se dozvěděli až po vypůjčení.

Ukázat dílo Aloise Jiráska hravě, humorně a s nadšením pro krásu a hrdinství bájných postav české historie si vzal za úkol literární pořad **Staré pověsti české**.

V pátek 31. března proběhla **Noc s Andersenem**, letos ve znamení časopisu Čtyřlístek. Děti přenocovaly v hlavní budově, kde pro ně byl připraven pestrý program – soutěže, pokusy, hudební dílna a divadélko. Program měly připraveny i naše pobočky ve Vesci a v Machníně. Děti si noc plnou čtení a zábavy jako vždy velmi užily.

S centrem Amelie Liberec, které se věnuje podpoře onkologicky nemocných pacientů a jejich blízkých, jsme připravili kreativní workshop s názvem **Jarní překvapení pro babičku**.

Začátkem měsíce března se u nás konala i nefalšovaná **swingová tanečtní** za doprovodu dixielandové kapely a s ukázkou Lindy hopu, jednoho z nejpopulárnějších swingových tanců.

V posledním březnovém týdnu jsme pro nové čtenáře připravili **20 % slevu** na roční poplatky.

Michaela Valterová

S baterkou do knihovny – fotoreportáž

Účastníci akce S baterkou do knihovny

Milé děti...

Večerníček O elovíčkovi

Človíček a Šebestová

Rumcajs před svou jeskyní

Víla Amálka

Maková panenka a znavený Ferda mravenec

Kde máš svůj červený šátek?

Bob a Bobek

Řezník Krkovička

Malá čarodějnice, havran Abraxas a Rákosníček

Babička Ája vypráví vnoučatům o maxipsu Fikovi

Pejsek a kočička varí dort

Krtkovi se udělalo z dortu poněkud nevolno

Trautenberk

Čmelda a Křemílek

Tvoří knihovníci a přátelé knihovny

Anna Matvejevová (host Světliku) – **Ďatlovův průsmyk**

Večer kontroluju, jestli je pořádně zamčeno. Žijeme v takové době, že zástrčky a mříže jsou naši nejlepší přátelé. Opatrně беру za kliku a pak, pro jistotu, se dívám kukátkem ven.

Stojí tam lidi. Tiše a nehybně. Maličké sklíčko kukátka deformuje jejich tváře, ale vidím, že se usmívají. Dvě dívky a několik mužů. Všichni v lyžařských kalhotách a větrovkách.

„Za kým jdete?“ ptám se.

MLčí.

Všimnu si lyží opřených o stěnu.

Co je to napadlo, jít na lyže v takovém počasí? Jsou to blázni.

Kocour se mi motá kolem nohou jako motýl. Na odpočívadle nikdo není. Otevírám dveře. Cítím zdvořilou vůni papiros a u rohožky je sníh.

Ráno mi na dveře začali bušit tak silně, jako by je zatloukali hřebíky. Se mnou vevnitř. Mrkla jsem na hodiny – půl osmé, bídáci! – a vyskočila jsem z teplého útočiště peřin.

„Año, honem otevři!“

To jsem slyšela ještě po cestě ke dveřím s dovětkem pláče, křiku a dalšími příznaky kolektivní paniky, která zcela ničí prvotní zlost právě probuzeného člověka.

Na odpočívadle, kde včera byli lyžaři, stála má sousedka Ira a s ní ještě nějakí lidé.

„Año, potřebuju si od tebe zatelefonovat. Zemřel Emil Sergejevič.“

Ira vzlykla a začala mluvit rychleji. Z jejího vyprávění jsem pochopila jenom málo – vždycky drmolí jako kulomet.

Zatímco ode mě volala záchranku, policii a pohřební službu, vyšla jsem na odpočívadlo, a když jsem se prodrala mezi zády soustrastných sousedů, vešla jsem do Irina bytu. Její tchán Emil Sergejevič ležel na podlaze a já pohledem zavadila o jeho nepřírozně rovné nohy v papučích, které byly na palcích prošoupané.

„Srdce,“ řekl někdo tiše za mými zády.

To, že Emil Sergejevič je už nějakou dobu nemocný, jsem věděla. Byl to přátelský starý pán, i když, zase ne tolik *starý*, protože co jsem pochopila, tak do důchodu šel asi před čtyřmi lety. Strašně rád četl a pořád si ode mě půjčoval knihy. A já mu je navzdory svým zvyklostem dávala ráda – nesnáším, když se mých věcí dotýkají cizí ruce. Emil Sergejevič byl velmi opatrný a knihy mi věčně vracel zabalené do Literárních novin.

Odvrátila jsem se od Naděždy Georgijevny, abych konečně otevřela dveře k sobě do bytu, ale stařenka řekla:

„Aňo, pojď ke mně na návštěvu.“

Rovnou s taškou – ale zdvořile! – jsem vešla do oprýskané devadesát pětky. Do nosu mě uhodil příšerný stařecký pach: směs léků, staré kůže, bídného, nesyťého jídla a vlněných ponožek, ve kterých někdo chodil už několikátý den.

Nicméně rty měla Naděžda Georgijevna namalované.

Podala mi tlusté složky napěchované papíry a dvě velké pomačkané hnědé obálky roztržené na krajích.

„Irka říkala, že ti to mám předat. Emil Sergejevič nad těmi papíry pořád sedával a říkal, že by se s tebou měl poradit, vždyť jsi autorka. Ale styděl se. Jenomže teď, povídala Irka, jsou akorát na vyhození. Ovšem tobě by se prý třeba mohly hodit.“

Obsah složky a obálek ležel na zemi jako druhý koberec. Papíry psané na starém psacím stroji Moskva, dokumenty s různými rukopisy psané přes kopírák, xerokopie map a geografických náčrtků, výstřižky z novin okopírované tak, aby se uprostřed sněhobílého listu krčila droboučká noticka, nekvalitní fotografie a tlustý svazek o asi dvou stech stranách (to on tak hlasitě pleskl o podlahu).

Zvedla jsem ho. Světlešedý tisk – ještě jedna xerokopie. A očividně nekompletní – chybělo spoustu stran. Po osmé byla hned dvacátá stránka.

Jako další byla v *Případu* fotografie lyžařů, kteří stojí před mými dveřmi minulý pátek. Dvě dívky s kulatými obličejí, brunetka a blondýnka, veselý kluk v klobouku, ještě jeden, s trochu šikmými očima (taková se mi líbí – kluci i oči)... Ale vždyť uběhlo čtyřicet let! A i kdybych připustila, že jsem se zbláznila a mám vidiny, tak nechápu, co ode mě ti lyžaři chtějí. Nejsem dobrodruh a dokonce ani milovník

přírody, nikdy jsem nemusela stanovat nebo běžkovat a hlavně, je mi teprve třicet, nikoho z nich jsem neznala. Nemohla jsem znát!

Znovu (a teď už od začátku) jsem otevřela kopii policejního spisu a začala jsem číst všechno popořadě.

Výtah jel za doprovodu skřípání mříží a tichounkého vytí mechanismů ke mně. Budova byla stará, práce zajatých Němců, a výtah byl kvůli tomu opatřen nápisy ve dvou jazycích – ruštině a němčině. *Výtah* se německy asi řekne doslova *jedoucí židle*.

Proč *židle*, když se v něm stojí...?

Bílé dveře, za kterými přebývaly infantilní hlasy, byly zavřené a opatřené speciálním kódovým zámkem. Kód jsem přirozeně neznala, nikdo mi ho neřekl. Povzdechla jsem si a vzala jsem za kliku. Nic.

Tak hloupě může začít rozhovor jenom jeden člověk (z těch, co znám, samozřejmě). Vadik. Můj bývalý muž.

„Vadiku, jaký sen máš konkrétně na mysli? Jak víš, co se mi zdá?“

„A to jsi spisovatelka,“ rozčílil se Vadik. „Vždyť mluvím o tobě. Jak ležíš schoulená do klubíčka a...“

„Nech toho, prosímtě,“ řekla jsem upřímně.

Vadik se nad energií v mém hlase zaradoval. Energie hýbe světem.

„Otevři, kočko, jsem dole pod okny. Musíme si promluvit.“

„Mluv po telefonu.“

„Ale vždyť takhle provolám majlant!“

Schumacher běžel za mnou a roztrpčilo ho, že jsem se nevydala k lednici.

Vadik už stál na odpočívadle. Hubený, vytáhlý, neohrabaný. S křivým úsměvem a citlivkou v ruce. Bože, kde tu chuděru vyhrabal?

Pohládila jsem chundelaté žluté větvičky. Studily! Schumacher nesouhlasně vykukoval zpoza stěny, takže byla vidět jenom půlka jeho tlamy, stejně jako na fotce spisovatele z nové série nakladatelství Vagrus.

„Ahoj, Häkkinene!“ zvolal Vadik radostně a Schumi nad jeho hloupostí usklíbl. Vadik se kocoura pokusil pohládit, ale ten před jeho dotekem uhnul a rozběhl se do kuchyně. Udal nám oběma ten správný směr.

Máchala jsem citlivkou jako metličkou. Vadik se hlučně vyzouval a příliš hlasitě prohlásil:

„Stala se taková věc... S Mášou jsme se rozešli.“

Máša je má někdejší nejlepší kamarádka, která se před rokem a půl rozhodla, že Vadik se hodí víc k ní než ke mně. Celou dobu podle mě musela ležet na

vavřínech. Nebo spíš v manželské posteli s Vadikem, který ještě nevychladl po mém laskání. Budiž. A děkuju, že mi nechali aspoň tenhle byt.

„Rozešli? A co ta vaše nesmírná touha, která přešla ve vřelý a harmonický cit?“

Vadik viditelně zrudl, protože právě těmito slovy mě před rokem léčil.

„Máša teď miluje Natašina Grišu.“

V tu chvíli jsem se zrovna napila – v dost nevhodný okamžik, nutno podotknout, protože jak jsem se uchechtla, zakuckala jsem se.

„Prostě potřebuje to, co je cizí,“ prohlásil Vadik.

„No konečně.“

„Co konečně?“ nechápal.

„Konečně ti to došlo!“

„Aňo,“ řekl Vadik smutně, „nech toho. Už tak je mi pod psa.“

„Panejo, tak jemu je pod psa! A co bych měla dělat?“ Schumacher odevzdaně stál před ledničkou, a zatímco jsem mu do misky chystala kousky mletého masa, pronášel modlitbu k Velkému Bílému Bratru. Vadik na maso dychtivě hleděl. Asi je hladový. „Slitovat se nad sebou a vzít tě zpátky? Na to zapomeň, Vadiku! Můžu ti naneyvyš nabídnout oběd. A to jenom proto, že sama mám hlad.“

„Ani ten neodmítnu.“ Z tváře jsem mu četla, že doufal ve víc. A bude doufat dál. Takoví lidé jako on přicházejí o naději jenom společně se životem.

Z regionu

Ceny pro nejlepší knihovny, knihovnice a knihovníky Libereckého kraje (2. část)

Regionální organizace Svazu knihovníků a informačních pracovníků Libereckého kraje již popáté udělovala ocenění nejlepším knihovnicím/knihovníkům, kteří v uplynulém období dosáhli výjimečných výsledků v knihovnách Libereckého kraje, realizovali zajímavou aktivitu nebo se trvale věnovali činnostem, které přispěly k rozvoji obce nebo knihovnictví samotného. Cílem a smyslem tohoto projektu je upozornit veřejnost na osobnosti, které za těmito aktivitami stojí, a poděkovat jim

za jejich práci. Soutěž byla opět vyhlášena ve dvou kategoriích – **Knihovník/**

Knihovníci roku – nominovaní

Knihovnice roku a Celoživotní přínos knihovnictví v Libereckém kraji. Návrhy zasílali především knihovníci, nechyběly ani hlasy starostů jednotlivých obcí, kteří ukázali, že si dobré práce v knihovnách váží.

Nominováni byli: Anna Hejlková (Místní knihovna Chotyně), Šárka Kalferstová (Místní knihovna Svijany), Jaroslav Koucký (Místní knihovna Nová ves nad Popelkou), Zdena Lédlová (Městská knihovna Lučany nad Nisou), Anna Lišková (Místní knihovna Plavy), Hana Raisiglová (Krajská vědecká knihovna v Liberci), Pavlína Skálová (Městská knihovna Antonína Marka v Turnově) a Radka Vojáčková (Krajská vědecká knihovna v Liberci).

Rozhodování členů regionálního výboru SKIP nebylo jednoduché. Každý

z nominovaných vnesl do života obce či města velké úsilí, nové nápady, přispěl ke kulturnímu a společenskému životu, či k rozvoji a dobrému jménu mateřské instituce. Je těžké porovnat činnost ve větších a malých knihovnách, kde jsou podmínky a možnosti rozdílné. Regionální výbor proto i v letošním roce udělil ocenění za celoživotní přínos v knihovnictví v Libereckém kraji dvěma osobnostem, které reprezentují dvě kategorie knihoven, knihovny s profesionálním knihovníkem (obvykle knihovny městské) a knihovny s neprofesionálním knihovníkem (knihovny v obcích). Ceny předala členka rady kraje pro řízení resortu kultury, památkové péče a cestovního ruchu paní Ing. Květa Vinklátová, ředitelka KVK Liberec Mgr. Blanka Konvalinková

a předsedkyně SKIP Libereckého kraje PhDr. Dana Kroulíková paní **Zdeně Lédlové** z Městské knihovny v Lučanech nad Nisou a paní **Mgr. Anně Liškové** z Místní knihovny Plavy. Nositelkou Ceny Knihovnice Libereckého kraje roku 2016 se stala paní **Radka Vojáčková** z Krajské vědecké knihovny v Liberci.

Velké uznání a poděkování za obětavou práci, která je v dnešní společnosti velice potřebná si nepochybně zaslouží všichni nominovaní.

Knihovník/knihovnice roku 2016 za celoživotní přínos knihovnictví v Libereckém kraji

Mgr. ANNA LIŠKOVÁ

Místní knihovna Plavy

Paní Anna Lišková se v našem oboru pohybuje nepřetržitě od svých sedmnácti let! Deset let pracovala v knihkupectví, po zahájení a úspěšném dokončení studia oboru Knihovnictví a vědecké informace na FF UK Praha 37 let ve vedoucí funkci Městské knihovny Tanvald, kde se mj. zasloužila o přestěhování knihovny do nových prostor, v nichž sídlí již 20 let. Položila velmi kvalitní základ knižního fondu tanvaldské knihovny, v jejíchž šlépějích pokračují knihovnice dodnes. V tanvaldské knihovně je ochotná kdykoli pomoci ať již prakticky či dobrou radou.

Plavskou knihovnicí se stala – již jako důchodkyně – v roce 2013, kdy obec vybudovala pro knihovnu nové, vhodnější a veřejnosti přístupnější prostory v budově obecního úřadu. Rozšířila výpůjční dobu a přizpůsobila ostatním

službám v obci k plné spokojenosti čtenářů. Původní počet čtenářů se několikanásobně zvýšil a zvyšuje se stále, a to především díky aktivnímu přístupu a neutuchající energii paní Liškové a „náboru“ nových čtenářů při každé

příležitosti, která se jí naskytne i mimo knihovnu, jako jsou akce pro veřejnost organizované obcí Plavy, kterých se pravidelně účastní.

Práci v knihovně vykonává svědomitě a profesionálně, stále vymýšlí a realizuje nové a nové programy pro děti z mateřské i základní školy, organizuje Noc s Andersenem, projekt Knížka pro prvňáčka a další. Především díky jejímu nasazení a obětavosti získala obec v roce 2014 titul Nejlepší

knihovna Libereckého kraje. Zmínit je třeba i její další občanské aktivity v Tanvaldu – již 40 let pracuje jako předsedkyně Komise pro občanské záležitosti (jubilanti, vítání občánků, slavnostní předávání maturitních vysvědčení, loučení deváťáků se ZŠ apod.), přes tři roky se stará o Senior klub Tanvald, pořádá pravidelná setkávání seniorů se vzdělávacími programy, organizuje zájezdy pro seniory Tanvaldu, podílí se na organizaci a zabezpečení významných kulturních akcí ve městě a korektorsky dohlíží na Tanvaldský zpravodaj. Plní také významnou roli kronikářky města. V roce 2012 obdržela významnou cenu KŘESADLO za nezištné celoživotní dobrovolnictví a odhodlání pomáhat. Letos oslavila 75. narozeniny, mohla by si užít zaslouženého odpočinku, přesto pracuje dál, s chutí, nesmírným elánem a záviděníhodnou energií.

Knihovník/knihovnice roku 2016 za celoživotní přínos knihovnictví v Libereckém kraji

ZDENA LÉDLOVÁ

Městská knihovna Lučany nad Nisou

Paní Zdena Lédlová pracuje v oboru knihovnictví od roku 1958, kdy začala pracovat jako dobrovolná knihovnice v knihovně v Horním Maxově. V roce 1964 byla požádána, aby uspořádala knihovnu v Lučanech nad Nisou, v knihovně zůstala a vytrvale o ni pečovala. V roce 1969 se ale musela knihovna vystěhovat, a to se za působení paní Lédlové stalo ještě osmkrát!!! Všechna stěhování paní Lédlová organizovala a knihovnu vždy otevřela veřejnosti ve

vkusném prostředí. Poslední stěhování proběhlo v roce 2015. Vedle této práce dobrovolné knihovnice v lučanské knihovně pracovala paní Zdena Lédlová i jako knihovnice profesionální v Městské knihovně Jablonec nad Nisou. V současné době pracuje už pouze v lučanské knihovně. Paní Lédlová je nejen knihovnicí, jejíž profesní život trvá již desítky let, ale i velmi aktivní osobou a organizátorkou celé řady akcí. V Lučanech nad Nisou organizuje nejrozličnější zájezdy, přednášky, besedy, koncerty, podílí se na vydávání Lučanského zpravodaje, spolupracovala na vydání obsáhlé publikace Lučany nad Nisou. Její příspěvky jsou publikovány nejen ve zmíněném zpravodaji, ale i v regionálním tisku, ve kterém propaguje činnost knihovny i celé obce. Díky své vstřícné povaze získala mnoho přátel. Neutuchající elán prokazuje i členstvím v L.S.D. neboli Lučanském Spolku Divadelním, který úspěšně už tři roky baví svými představeními diváky. Málokdo prožil tolik let s jednou knihovnou, věnoval jí tolik času, práce i osobního volna tak jako paní Zdena Lédlová.

Knihovník/knihovnice roku 2016 Libereckého kraje za dlouholetou úspěšnou realizaci projektu „Děti čtou nevidomým dětem“

RADKA VOJÁČKOVÁ

Krajská vědecká knihovna v Liberci

Projekt se věnuje vydávání zvukových knih na CD nosičích, určených pro slabozraké, nevidomé a jinak tělesně handicapované děti, především

paraplegiky, tedy pro děti, pro které je čtení nedostupné. Prostřednictvím zvukových knih se seznamují se současnou dětskou literaturou v podání svých vrstevníků. Zvukové knihy nahrávají děti

ze základních a středních škol spolu s profesionálními herci. Vedlejší, ale nijak zanedbatelným efektem projektu je i podpora čtenářství u dětí základních škol a výchova k solidaritě s handicapovanými lidmi. Děti nejprve přečtou vybranou knihu a pedagog následně vybere žáky, kteří dovedou hlasitě číst i s pochopením textu. Tito žáci pak své schopnosti předvedou na konkurzu, kde jejich projev posoudí režisér nahrávky. Ten rozhodne o konečném výběru čtenářů, kteří se v nahrávacím

studiu zúčastní nahrávání. Nahrávání probíhá pod vedením profesionálního režiséra v nahrávacím studiu knihovny. Hotová zvuková kniha je vždy slavnostně pokřtěna v obřadní síni liberecké radnice za účasti všech, kteří se na jejím vzniku podíleli i děti, kterým je audiokniha určena, tedy nevidomých dětí.

Doposud už bylo nahráno 15 titulů zvukových knih, v roce 2016 to byla kniha Daniely Fišerové Pohoršovna, v předchozích letech třeba Začarovaná třída Ivony Březinové, Dračí polévka Aleny Ježkové nebo Matylda Roalda Dahla. Finance na tento projekt získává Radka Vojáčková z různých zdrojů – grantových programů Ministerstva kultury či zdravotnictví a dále od nadací – v posledních letech už pravidelně přispívá Nadační fond Lasvit nebo Nadační fond Českého rozhlasu.

Radka Vojáčková se věnuje projektu s nadšením a nasazením, zařizuje vše potřebné od výběru knihy, přes získání autorských práv, zorganizování konkursu na dětské herce. Tím její práce nekončí, pokračuje nahrávání samotné, zadání návrhu obalu pro grafické zpracování, rozmnožení CD nosičů a organizace slavnostního křtu zvukové knihy. A samozřejmě i distribuce těm, kterým jsou CD určena. Celá realizace vyžaduje pevnou vůli, vytrvalost a důslednost a Radce Vojáčkové tímto vyjadřujeme obdiv a poděkování za úsilí věnované tomto chvályhodnému projektu. Více o projektu na <http://www.kvkli.cz/deti-ctou-nevidomym-detem.html>.

PhDr. Dana Kroulíková
Jaroslava Starcová

Svět hravých věd

Zahraj si na středověkého stavitele

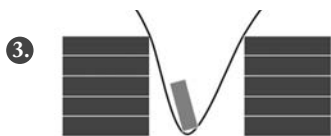
Postav dva sloupky knih:

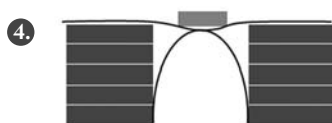
Polož přes ně papír:

A na papír polož např. tatrunku. Papír ji nejspíš neunes a tatrunka se propadne dolů:

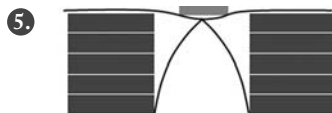

Pokud ale použiješ ještě jeden papír a vytvoříš z něj oblouk, tatrunka zůstane nahoře:

Rozumíš už, proč sklepy starých budov mívají klenuté stropy? Tíha se na oblouku pěkně rozloží a strop pod těžkou budovou nepraskne.

Můžeš také použít přeložený papír a vytvořit z něj gotický lomený oblouk – ten drží ještě pevněji:

Ještě lepší pokusy se dají provádět se skořápkami z vajíček. Popisy takových pokusů najdeš skoro v každé knížce zábavné fyziky – třeba u nás v knihovně.

Zdeněk Rakušan

Svět veletrhů a soutěží

Konference Současnost literatury pro děti a mládež

21. a 22. března se v Krajské vědecké knihovně uskutečnil již 15. ročník konference, kterou připravuje knihovna ve spolupráci s Katedrou českého

jazyka a literatury Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci a Labyrintem věd(ění) – Univerzitou prvního věku –

na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Letošní téma znělo Kouzelný svět příběhů – umění vyprávět nejen slovem a dílčí témata byla Kniha v konkurenci jiných médií a Slovo a ilustrace jako jeden vypravěč příběhů. V rámci bohatého programu vystoupili mj. spisovatelé Cyril Podolský (Pohádka všemi smysly aneb Cesta malých příběhů do velkého světa) a Radek Malý (Čeští, nebo němečtí

vypravěči příběhů? Tvůrčí dvojdomost Ludvíka Aškenazyho, Petra Chudožilova a Ivy Procházkové). Účastníci konference měli také možnost navštívit doprovodný program, literární pořad s loutkovými vstupy Staré pověsti české a netradiční večerní prohlídku knihovny pro rodiče s dětmi S baterkou do knihovny.

Táňa Kuželková

Výsledky XV. ročníku literární soutěže

**Nadace škola hrou a iQLANDIA, o. p. s., Liberec –
„Řekni mi, co čteš“ – téma: „Kniha a já“**

Porota přijala v tomto jubilejním XV. ročníku celkem 69 prací z osmi

základních škol a tří gymnázií, dorazilo i pět sólových prací poslaných

SVĚT VELETRHŮ A SOUTĚŽÍ

Pořadí	Jméno	Město
1.	Markéta Dytrychová	Jablonec nad Nisou
2.	Barbora Horušická	Jablonec nad Nisou
3.	Klára Hajská	Jablonec nad Nisou
4.	Lukáš Kmoch	Liberec
5.	Tereza Erlebachová	Liberec
6.	Simona Sabeva	Liberec
7.	Tereza Kněbortová	Liberec
8.	Vojtěch Vlk	Liberec
9.	Aneta Marešová	Liberec
10.	Jana Felklová	Liberec

zvláštní ceny:

Krajská vědecká knihovna Liberec	Vendula Maršálková	Jablonec nad Nisou
iQLANDIA, o. p. s., Liberec	David Ficek	Liberec
Centrum Babylon	David Hochman	Liberec
Nadace škola hrou Liberec	Vladislav Levitskii	Jablonec nad Nisou

dětskými autory z vlastní iniciativy. Byla hodnocena originalita, vtip, nápaditost i písemný projev, a to včetně využití správné češtiny.

VŠEM soutěžícím NADACE ŠKOLA HROU Liberec & iQLANDIA, o. p. s. Liberec spolu s ostatními zúčastněnými partnery velmi děkují za jejich příspěvky, výhercům samozřejmě patří upřímné blahopřání. Zároveň děkujeme, a to VELMI, i pedagogům za jejich účinnou pomoc a propagaci celé akce – každoročně je dobré tuto spolupráci zdůraznit – bez nich by rozhodně žádná velká účast nebyla.

Vzkaz VŠEM účastníkům soutěže: Rádi bychom zdůraznili tu skutečnost, že ač je, bohužel, jen 10 hlavních cen a 4 ceny vedlejší, tak vítězem je vlastně každý z Vás, kteří jste se zapojili!

NIKDO tady opravdu neprohrál - každá přečtená knížka, Váš zájem o četbu, psaní, názor na věci související – to vše je osobním přínosem pro každého, přispívá to k všeobecnému vzdělání i rozhledu. Jedná se „jen“ o soutěž, kterých se, pokud budete mít čas a hlavně zájem, zúčastníte ještě mnohokrát, a pokud se dnes někdo neumístil, „zítřek“ může přinést naprostý opak. Smutek tudíž není na místě, vše spojené s nějakou výhrou je určitě ještě před Vámi...

Děkujeme VŠEM za zapojení se do této naší soutěže, upřímně přejeme, ať se Vám daří ve všech směrech Vašeho dalšího života. A též, ať Vás vždy provází nejen dobré zdraví a skvělá nálada, ale ať je po ruce vždy i dobrá knížka!

Březen 2017/JF

Vzpomínky a deník z 2. světové války (3)

Josef Sýkora

Autor vzpomínek po válce

27. 6. 1943 *Lipsko s „pavoukem“*

27. 6. Ráno nastupuji s Holubem a Trčem cestu do Lipska. Nejdříve dopoledne provádím tyto kamarády po městě a navštívili jsme ovšem památník. Odpoledne jdeme na dostihy. Je to dráha, na níž se jede každým rokem „hnědá stuha“. Hnědá stuha je nejvyšší německý závod. Tuto neděli se jelo 7 závodů. Je to krásná podívaná na koně, jak letí jako šípky. Jsou to dostihy též přes překážky. Tisíce návštěvníků je spokojeno, neboť závody byly zdařilé. Sázelo se velmi mnoho.

Jak jen podmínky a počasí dovolilo, vyrážel jsem na výlety. Kdo ví, zda se sem ještě někdy podívám, je třeba využít každé příležitosti. Do nedalekého **Lipska** to bylo nejsnazší. Stačilo nasednout na vlak a za necelých třicet minut jsem stál na koncovém nádraží o 26 kolejích. Než jsem se v lipském nádraží zorientoval, nebylo to jednoduché. Nádraží je koncové s dvaceti šesti nástupišti v jedné řadě. Jedni lidé se cpali sem, jiní zase tam, ale jakmile jsem se trochu zorientoval, bylo to velmi snadné a přehledné. Stačilo znát své číslo nástupiště.

Jsem tu už poněkoli káté. Není-li právě kam, odnese to Lipsko. Vždycky se na mne navěsí někteří Češi, kteří spoléhají na mou sice dosud chabou, ale přece jakousi němčinu a na znalost města. I dneska jedeme ve třech.

Tahle neděle byla jako stvořena pro výlet a návštěvu památníku bitvy národů, kde Napoleon roku 1813 utrpěl krutou porážku. Nebylo také divu, jeho zdecimovaná vojska ustupující, dílem utíkající od Moskvy, se tu srazila s protivníky nesmírně silnými. Mnozí jeho chrabrí vojáci už jej opustili, nebylo divu. Teď tu stojí na okraji města kamenný monumentální památník,

budovaný v germánském stylu, hlásající budoucím, že tu slavně zvítězily spojenecké zbraně, hlavně však zbraně germánské.

Měšťanům lipským se taková příležitost k výhledu jistě náramně hodila, vždyť město stojící téměř v úplné rovině nebylo možno odnikud přehlédnout. Můžete namítnout, že výhled je možný z radniční věže, ta je pěkně vysoká, ovšem snad pro několik prominentů, ale nevhodná pro velký turistický ruch. Před památkem zbudovali bazén, snad se vzhledli v indické hrobce, aby monument vyrostl ještě jednou ve vodní hladině. Celá stavba je velkou kamennou rozhlednou, v jejímž nitru je prostora působící dojmem krypty, jejíž zdívo drží monumentální sochy z obřích kvádrů. „Zdívo“ není z cihel, téměř vše je betonové. Váha pomníku se odhaduje na tři sta tisíc tun.

Přešli jsme město, obešli vnitřní prostor a zbývalo pak už jen vystoupat 300 schodů na vrchol památníku. Prostorové plató může pojmut rázem celé výpravy. Jen pohled na město, i když jej odtud přehlédnete celé, není pohledem z teras Pražského hradu na Vltavu – nádherné město. Tady do popředí vystupuje zase jen rozsáhlá radnice, zaujme i pravoslavný kostel svými věžemi, ale městu chybí náležitý patos, to, co povznáší město nad jiné. Tady dostanete dojem, že se díváte na veliké sídliště, městský aglomerát, ale okouzlení nebudete. Takhle jsem cítil setkání s Lipskem v krutých dobách války, kdy mnohé ztrácelo lesk, šedlo.

Ty schody dají zabrat! Také nám třem, kteří jsme se sem z Halle vypravili časně zrána. V tuto dobu bylo

mimořádně klidně, jednak byla neděle, a pak také lidé byli v předešlé noci dvakrát kvílením sirén vyhnáni do sklepů. Jednou hned zvečera, kolem desáté, podruhé od dvou do tří. Sluníčko už stálo na svém místě, kde v tuto ranní dobu mělo stát, a my v dobré náladě stanuli na vrcholku. K našemu překvapení už tu byla první a jediná návštěvnice. V šedém kostýmku zahleděna na střechy města nebrala naši přítomnost na vědomí – a proč by také, když čeština zní Němcům zcela nesrozumitelně a snad i exoticky.

Vykládám klukům, kde byl Napoleon, kde se bitva odehrála, ale Pepík Holub má větší zájem o proporce mladé turistky a také je komentuje svou bodrou moravskou řečí. Jeho pohledy evidentně nepatřily jen městu veletrhů, ale kupříkladu objemu lýtek a boků návštěvnice. Tyto kvality byly také náležitě ohodnoceny a komentovány slovy, jež by nebyla možná vhodná, ba byla by zcela nemožná použít kdekoli v zemích českých. Když pak Pepík, hoch z Bučovic, jaksi pohledem z boku na nejatraktivnější objekt z Lipska zjistil, že turistka má na klopě kabátku odznak s hákovým křížem zdobený kolem ještě jakýmsi ratolestmi, zhodnotil to po svém. „Pánové, je pěkná, ale blbá, dyť má na klopě pavouka!“ Což znamenalo hákový kříž. Kdosi z nás pochybovačně odpověděl: „Nekecej.“ „Fakt, tak se na ni pojďte podívat zepředu.“

Tohle už nemohla vydržet, otočila se na nás sama a čistou češtinou řekla: „Tak mládenci, už by toho mohlo být dost!“ A také bylo! Jaké štěstí, že nemohla nikoho zavolat, aby zjistil naši totožnost, případně nás zadržel

pro hanobení symbolu třetí Říše. Takovému provinění by odpovídal koncentrační tábor, a to jsme si uvědomili všichni tři. Těch schodů dolů nemohlo být tolik co nohou, vždyť jsme byli v mžiku dole a nejbližší elektrika nás odvezla na druhý konec města až na konečnou. Čím dál od památníku, tím líp, říkali jsme si v tramvaji šeptem, co-pak kdyby nám někdo rozuměl.

Teď si tak myslím, jestli těm lipským nejsem něco dlužen, když jsem to hodnocení provedl pod takovým dojmem, či jsem neměl raději popsat ten druhý nahore pozorovaný objekt.

Potloukali jsme se chvíli bez cíle po periférii města, chvíli se zdrželi v předměstské hospodě, než jsme stanuli u plakátu s namalovaným závodním koněm a pozváním na dostihy na nedaleké závodistiště. Je rozhodnuto, půjdeme se podívat na koníčky, kde se konávaly nejslavnější německé koňské závody „O hnědou stuhu Říše“.

Hned první dostih byl obsazen devíti koňmi. Zašli jsme k padoku prohlédnout koně. Kluci měli tisíc chutí sázet. Já vždycky střízliv ve svém jednání jsem tenhle návrh příliš nechválil. „Jak chcete vyhrát, koně neznáte, jezdce také ne, to jen vyhodíte peníze.“ Všecka argumentace marná.

Oba vsadili dokonce po padesáti markách na ty koně, kteří se jim líbili. Nakonec i mně přiměli, abych vsadil. Ale na kterého, uvažoval jsem. Jeden se mi nezdál, příliš zvedal nohy, ten nepoběží ekonomicky, ten nevyhraje. Druhý musel být stále voděn, byl příliš nervózní, na toho také ne. Další byl příliš pěkný, asi nějaký miláček, lesl se jako naolejovaný, ten jistě ze sebe nevydá

všecko. Nenašel jsem vítěze, ačkoliv jeden z nich to musí přece jen být, i když jen klusat. Byla tu ještě taková pomenší klisnička, ale opelichaná, hlavu skloněnou k zemi, jako když tam hledá zrnko ovsa.

Kluci mé rozhodnutí vsadit na tuhle kobylku brali jako dobrý vtip. Já ale také, proto jen deset marek na vítězství.

Stáli jsme v cílové rovině a start jsme pro živý plot lemující dráhu neviděli. Jen v nájezdu do poslední roviny to běželo všecko jaksi pohromadě a z tohoto pohledu nebylo lze poznat vedoucího koně. Až když to přicválalo k nám, jaký zážrak: olysá klisna vpředu, na ztracený oves zřejmě zapomněla, teď měla hlavu a krk natažen dopředu a svůj náskok ještě zvyšovala až na konečné dvě dálky v cíli. Výsledek sázení byl 1:10. Bral jsem sto marek a kluci mi pak celé odpoledne nadávali, že jsem nevsadil alespoň padesát nebo sto, když jsem takový odborník na koně. Abych si je udobřil, platil jsem za ně všecko další útratu toho dne.

Plné tři týdny se v české hospodě v Halle vyprávělo, jaký jsem perfektní odborník přes koně. Inu, kdo umí, umí!

24. 6. a 26. 6. 1943 *Znovu kulturní večery*

24. 6. Jedu večer po skončené práci elektrickou dráhou do 5 km vzdáleného Ammendorfu. Právě dnes v hostinci „Zlatý orel“ se koná další představení českých umělců pro dělníky v Říši. Sál se naplnil do posledního místa a program začíná

několika dobrými vtipy Vládi Kratochvíla (komika Vinohradského divadla) a Otty Janků (stálého člena Brněnského rozhlasu). Po nich přichází na scénu Macháčkův 6lenný orchestr se sólisty a baletka Kaucká tančí v národním kroji na různé motivy českou polku. Dále je na scéně duo harmonik – Pokorný. Všechny výstupy jsou provázeny náležitým potleskem, avšak sál se třese, když nastupují Lišáci. Vše se jen smíchy otrásá, neboť ti umí udělat náležitou náladu. Mezi každým výstupem několik vtipů Kratochvíla – Janků a nálada je jedinečná. Další výstup má Vl. Hrubá (členka Tylova divadla). Kaucká, Lišáci i Hrubá se ještě vracejí a střídají na jevišti až do konce. Večer ukončují Lišáci „Carambou – či nevěrnou Rositou“, na který budeme všichni dlouho vzpomínat.

Tentokrát přijeli „Lišáci“, kvartet zpěváků s doprovodem. Vše se opakovalo, v tomto případě ale naše tleskání a dupání doprovázel i „Lagerführer“ z Bunny, když se zpívalo: „My Prahu nedáme, nedáme, radši ji zbouráme, a to hned.“ On nám nechtěl tu Prahu zbourat, to jej strhl rytmus a naše spontánnost, slovům nerozuměl. Byl to ráchot při zpěvu „Caramba“ či „Nevěrné Rosity“, popsát náladu nelze.

...

Návrat z Říše

V uličce nepotkávám ani živáčka. Jak by také, vždyť tu stojí jen několik málo domků a lidé jsou v tuto dopolední dobu v práci. Bílé opukové zdi kolem zahrad i zdi stodol a stájí jsou stejné,

jaké jsem kdysi opouštěl. Místy sice narušené, rozpadávající se, ale kdo by ve válce do nich investoval, žádná jistota to nebyla a budoucnost byla silně zamlžena. Každý vyčkával, musely vyčkat i zdi.

Jedna jistota ale už byla nevratná, naše chaloupka stojí! Nebylo ještě ani deset hodin dopoledne 10. června a já stanul kousek před našich. Na konci ulice odbočuji, když se k nám chodí z druhé strany. Sotva vystrčím hlavu za roh, maminka mi jde naproti, snad vedena intuicí či mířila za nákupem. Vzala mne v objetí, klacka o hlavu většího, než byla sama, a slzami zkrápěla mou tvář. Nemohla dojetím promluvit a na můj dotaz, zda jsme všichni pohromadě doma, jen lehce kývla hlavou. Vracel jsem se jako poslední do rodného hnízda. Poslední zprávu o mně měli starou více než tři měsíce. Ve světnici mimo dvou „kapesních“ psíků, Fifinky a Puntí, nikdo. Na každého příchozího ta malá psí chasa pouštěla hrůzu a zpod stolu štěkala, ale na mne ne. Jen z pozdálí hleděla, snad se rozpomínala na naši starou známost.

Snášení všeho, co bylo k jídlu, nebralo konce, ale únava byla tak veliká, že přemohla i hlad, a byl přijat záleh na otomaně. V minutě jsem usnul spánkem spravedlivých. Sluneční svit oknem dvorka mi šlehal přímo do očí a budil, stejně jako hemžení řady lidí ve světnici, kteří se přišli podívat na dlouho nezvěstného syna. O nich jsem ale nic nevěděl, spal jsem do úplného večera a maminka mi pak jen sdělovala, kolik sousedů se bylo na mne podívat.

Tak pro mě definitivně skončila válka.

Poezie

Christine Ruby

PROČ LUŽIČTÍ SRBOVÉ MALUJÍ VAJÍČKA

Benu Budarovvi

Sbírají je dlouhé týdny
vyfukují je
celé dny jedí míchaná vajíčka
pečou mnoho koláčů
nebo připravují likér
aby získali prázdné
skořápky

kupují drahé barvy
vosky a nářadíčko
pro tichý svátek malování kraslic
pak uschovají
co se jim nejlépe podařilo
roztřídí na
dárky
výzdobu domu
na prodej
na později

proč jen ta námaha
drahocenného zdobení
obyčejného vejce?

vejce není obyčejné
jeho úsporná skořápka
udržuje obsah
v ideální formě: oválné
chráněné před pohledy

symbol pro ně
pro Lužické Srby
s poselstvím:
Podívejte se na nás!
Nejsme krásní?
Ukryváme tajemství
ale nehleďte je
nebo byste měli to srdce
tento tajemný obal
odstranit
jen abyste našli něco
čemu pak stejně nebudete rozumět?

JAKO MÉHO POSLEDNÍHO DNE

Chci už dnes
rozdělat oheň
s kočkou na klíně
poslouchat dobrou hudbu
a myslet na všechno
co je mi drahé
S vůní
podzimní zahrady
jsem v nejnižším poschodí
blaženosti
dost dobré pro tento život
Na půdu nebe
nevede žádný žebřík
jen jediné dveře
chladné nebo horké
nevím

TI, CO ODEŠLI

Jste
vzduch na mé kůži
studený nebo teplý
ale věrný a opravdový

jste
celý den při mně
jako jistota
že mohu v klidu růst

jste
ticho kolem mne
hráz proti hluku
kromě toho ve mně

jste
ti kdo vědí o síle
co listům dá rašit z pupenů
a dopravává podzimní klid

jste
vítr pod křídly
které si občas půjčím
od vrabce nebo jeřába

a modlím se
stále častěji
píseň pro vás
tam kde jste teď

jste přeci

Přeložil Milan Hrabal za jazykové spolupráce Ilony Martinovské

CHRISTINE MARIA RUBY – Básnířka a publicistka Christine M. Ruby se narodila v roce 1948 v Drážďanech. Žije v Radebeulu u Drážďan. Vystudovala obory mechanik a dekoratér, pracovala mj. jako galeristka.

Od roku 1992 působí jako redaktorka a publicistka ve svobodném povolání. Své básně a povídky psané v německém jazyce zveřejnila v časopisech a novinách mj. Sibylle, Canaletto, Serbske nowiny, Lyrik in Fahrt. Výbor z její poezie byl zařazen do antologie *Brücken im Zugwind – Sorben und ihre Freunde* vydané v revue Bawülon 1/2016. České překlady jejích básní vyšly v časopisu *Psí víno* a ve sbornících *Nevěřím, že v Lužici nejsou vlci* (Městská knihovna Varnsdorf, 2006) a *Sever, západ, východ, sv. 1 Severní Čechy* (UJEP Ústí nad Labem, 2009). Ve Světliku otiské básně pocházejí z rukopisné sbírky *Späne*.

Pastelky z duhy

Výběr z poezie

K a t e ř i n a P a l l a s o v á

motto:

Nechť tento den

v rouchu čistém klene se,

v sedmero tónech chvěje se

a naše duše zdobí.

-

Šel poutník cestou kamennou,

až soumrak do zraku mu pad.

Chtěl znát erb pána nebe

a sen o živé vodě si nechal zdát.

Stál sám, pohled jeho plál,

však umdlev klesl, vyčerpán.

Tu v slunci zatřpytil se klíček zlatý

zákon lásky

pramen síly

a anděl se tiše pousmál.

-

Když slunce rozeseje

své drahokamy po sněžné ploše

a stopy žalu vítr zavane,

tu všude ticho rozprostře se,

jen čistá krása zůstane.

Máchovska inspirace „okem dívčím“

Rozkvetla růže barvy rubínu,

krůpěje světla jí zdobí,

sluníčko k ní se naklání,

lásku svou čechrá i zlobí.

Jinde zas rozkvetla lilie,

květ tichý, něžný a bílý,

střežíc v nás komnaty čistoty,

půvaby labutích šíjí.

Poselství v květnu ukryté,

poselství lásky a víry,

tajemná obroda rubínu,

setkání,

závoje vílí.

-

Ticho, teskno,

dozněly poslední tóny.

Opět ten pocit obnaženého ducha,

rozmnožení vroucího citu

k vám, lidé,

k tobě, světe z prken.

Něžné vločky padají v mou tvář,

mění se v slzy štěstí,

kanou.

Snad pro tu vůni šminky,

snad pro lásku, či žal,

pro tebe, živote!

Probouzí se nový den
a na svět se směje,
všude kolem šňůrky perel,
slunce svou krásou hřeje.
Měkký mech mne opět vítá,
boží krásou rozkvétá,
stromů šum – i tráva mluví,
ptačí zpěv sem dolétá.
Potok bublá, víla tančí,
vše tu žije v proměnách,
odraz hvězd i chlad ledu –
dokážem žít také tak?

-

Hvězdičko,
jemnou nitkou utkaná,
v odraz duhy vyšitá,
proč se smutkem bloudíš oblohou?

První slzička ukápla znenadání.

Hvězdičko,
jemnou nitkou utkaná,
v odraz duhy vyšitá,
jak očistím si roucho své?

Druhá slzička ukápla znenadání.

Cíle snad nemajíc,
zákona neznajíc,
zastav se, hvězdičko,
a posviť si
na třetí slzu z nenadání.

Zanech už bloudění
pohled tvůj zebe,
láska tě prohřeje
a v pravdě zachová
celičké nebe.

Pampeliško,
královno ty krásy,
navlékla jsi zlatý šat.
Usmíváš se v trávě
a radostně nám svítíš na pozdrav.

Pampeliško!
Královno své krásy,
bíle barví se tvůj šat,
to dozrála jsi,
vítr rozfouká tě snad?

-

Když do opony choulí se náš den,
ta ožívá a zvedá se jak sen,
voní kávou, voní šminkou,
voní jarní konvalinkou.

-

Jaro,
kteréz svými paprsky
hladiš tuto zem,
křehký úsměv zdobíš květinami,
vcházíš coby tichý sen.
Staré s novým, obsažené v tobě,
roucho pestré, ztotožněné s vesmírem,
slavnosti tvé – skvosty věčné,
poselství lásky lidem všem.

Z mých tajných snů
jeden mi daruješ,
snad pastelkou z duhy
oči mi maluješ,
v tůni hvězdné dotýkám se nebe,
však v srdci svém, živote,
dotýkám se tebe.

„PF“

Zpěv hodin starodávných
rozléhá se tmou,
ve vánoční přítomnosti
kolečka citlivosti
zapadají v sebe
a tiše jdou.

Edici básní a curriculum z úcty a přátelství k milé kolegyni sestavil Jiří B. Sturz

KATEŘINA PALLASOVÁ se narodila v Hradci Králové 6. 9. 1963. S rodiči se zpočátku často stěhovali, až dlouhodobě zakotvili v Radvánovicích u Turnova. Rodina, v níž tatínek byl inženýrem strojařem a maminka učitelkou hudby, výrazně ovlivnila Kateřinin vývoj zvláště v profilujících letech dospívání, stejně jako město Turnov s bohatou kulturní tradicí zasazené do jedinečného kraje. Zde Kateřina absolvovala gymnázium, hrála v ochotnickém divadle, na tehdejší Lidové škole umění docházela

„do houslí“ a na hodiny zpěvu, kterému se později začala věnovat profesionálně. V roce 1981 se stala vítězkou významné regionální pěvecké soutěže „O zlatý granátový klíč“.

Krátce nato nastoupila do operetního divadla v Teplicích, kde v rámci sborového angažmá vytvořila i řadu žánrových postav a figurek. Zde také poznala svého manžela pedagoga a rovněž profesionálního operního sboristu Jana Pallase. V roce 1985 spolu přesídlili do Liberce, kde dosud oba působí ve sboru opery Divadla F. X. Šaldy. Kateřina od roku 1995 rovněž vyučuje zpěv na ZUŠ v Turnově a Frýdlantě, kde již vychovala řadu výborných zpěváků.

Literární činnost Kateřiny Pallasové plyne takřkajíc z vnitřní potřeby, autorku provází od mládí a je tvořena básněmi a básničkami klasického střihu a lyrického obsahu s intuitivním citem pro rytmus veršů. Jejich inspiračním zdrojem je nezřídka příroda, zvláště pak Orlických hor, kde Kateřina od dětských let tráví mnoho času na chalupě, kterou rodina láskyplně nazývá Hradečanka – příroda, již obecně Kateřina vnímá jako bytostnou součást své osobnosti.

Dopisy člověku Nathanielovi

(z 2. vydání knihy)

Stanislav Kubín

Dopis dvacátý

Zlatinky

motto:

Pamatuj na svého Stvořitele, než se přetrhne stříbrný provaz a rozbije se mísa zlatá a džbán roztříští se nad zřídlem a kolo u studny se zláme. A prach se vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal.

Bible, kniha Kazatel, 12 kapitola verše 6, 7.

Čas, jak jste jej ty a tví současníci, Nathanieli, sledovali a prožívali, měl pro vás patrně poněkud jiné dělení než pro nás dnes. Život ve tvé době – z dnešního pohledu, nebyl patrně tak uspěchaný. Byl čas setby a čas sklizně, čas práce a čas odpočinku, čas modlitby. A také: *>Co se dalo, bude se dít zase, a co se dělalo, bude se zase dělat; pod sluncem není nic nového.<** Víš, Nathanieli, život člověka má mnoho společného s příběhem zlatokopa či rýžovače zlata někde na potoce. Je to hledačství. Zlata, zážitků, ale i spravedlivých hodnot, hledání smyslu naší existence i toho, co nás přesahuje. Moudrý rabi říká *„Je divné, že ačkoliv na základní otázky nemáme odpovědi, žijeme docela klidně.“*

V posledu pak přichází čas, a to také, Nathanieli, není nic nového pod sluncem, kdy setba je ukončena, obilí dozrálo a nastává čas sklizně i v životě jednoho každého z nás. Nastává čas vyrovnávání účtů, bilance splněných i nesplněných slibů a přání. Těch přání – Bože můj, kolik jich jen bylo, tak jak život šel... Je jich stále méně, a čas je vyplavuje jako písek ze zlatokopecké pánve, kde je více hlušiny než skutečných zlatinek. A také spousta mámnivých blyštivých zrníček kočičího zlata – pyritu, jenž převažuje nad vzácným kovem.

Přesto v koutku duše doufáme, že přeci jen, po odpavení kalů a písku, těch několik zlatinek v pánvi zůstane. Pro každého to může být něco jiného – pro někoho možná hrstka obyčejných, ale pro mne například vzácných chvil setkání s dobrými lidmi, soužití s milovanou ženou, dětmi. Jsou to chvíle, které jako ty zlatinky v pánvi zůstanou i hluboko v nás a které proud času z našeho života neodplaví.

A tak tedy ještě zbývá pár přání. Není jich mnoho. Třeba ještě stihnout alespoň vzpomínkou navštívit místa, která mi pohladila duši a kde mi bylo dobře. Ještě jednou se potkat s přáteli, kteří tu zbyli. Jako ty zlatinky na dně rýžovací pánve života, ze které proud času jako voda živá odplavil rmutný kal. Mnohá taková setkání jsou jako schůzky s Malým princem – vždy mě do hloubi duše a srdce zasáhnou. Jako v té nádherné Exupéryho knize. Víš, Nathanieli, vždy, když jde o setkání zejména s čistou duší a pokorou, i když se jedná o dospělého člověka, mívám jakési deja vú – neodbytný pocit, jako bych stál pod hvězdným nebem poblíž letadla kurýra na jih a naslouchal pilotovu rozhovoru s Malým princem.

* * *

*) Bible, kniha Kazatel 1,9

Čas sám nic nemění, nenaopravuje, nenarovnává. Čas dělá jedno jediné. Plyne. Všechno ostatní musí dělat někdo jiný. Čas k tomu dává jenom čas.

Benjamin Kuras: Nebýt Golema

PANÍ MILENA

Mileně Hercíkové

paní Mileno
básnířko smutku
lásky i něžné touhy
radostných skutků
hořce i sladce
v krátkosti i po čas dlouhý
proudí
skrže slzy usmívání
říčka veršů
voda živá
jak struna rozezpívá
v duši vzpomínání
co pryč je a nebolí to
lahodná chvíle
díky za ni

ZAHRADY VĚČNÝCH SPÁČŮ II

ticho věčné
mámivé
a tiše mu přizvukuje
vůně lip
z pěšiny holubí pírk
a kamínek kulatý
zvedl jsem cestou
do zahrad věčných spáčů
kamínek kulatý
ještě teplý z mé dlaně
jsem položil
lehounce položil
na kamenné lože
věčných spáčů

* * *

*Smrt je sestra člověka,
na to přicházíme věkem.*

Arnošt Lustig

PAMĚŤ DLANÍ

jako když víno časem
 svou chuť
 i jiskru ztrácí
 pomalu až to bolí
 i paměť dlaní
 kamsi se vytrácí
 již si nepamatují
 hebkost tvé kůže
 nevědí nic
 o linii tvých boků
 oblosti ňader
 křivce tvé šíje
 tak dlaně ztrácejí
 pozvolna svou paměť
 ještě že srdce si pamatuje
 na tvé ruce kolem mojí šíje
 tolik mi schází
 mlčky se s něhou
 i láskou mýjet
 trpce to bolí

* * *

VZDÁLEN OD TVÉ BLÍZKOSTI

noc plná hvězd
 svítáním bledne a barvu ztrácí
 den nový a jitra
 svým zpěvem zvou ptáci
 svítá
 však sen pryč se nevytrácí
 sen jenž lahodný a vlídný byl
 a touhu máš ať stále se jen vrací
 marnosti pln i rozechvění
 a stesku po tvé blízkosti
 uplývá nocí k rozednění
 co touhu tiše oprostí
 od stesků a od smutnění
 co pryč je to se těžko změnění
 vzdálený od tvé blízkosti
 a jen chladná noc
 co zvolna k jitru spěje
 se dotkne mého obličeje
 však už se nezahřeje
 tvým tichým dechem

* * *

*Zda je ten příběh pravdivý? Není to
 snad jedno? Jde přece o to, co přináší –
 vždyť pravda a pověst bývají jen dvě
 křídla jedné myšlenky.*

*Tim Wallace – Murphy,
 komentátor New York Times*

KNIHA, KTERÁ
ZAUJALA

To je úvodní slogan plakátu zvoucího na setkání v KVK v Liberci dne 27. 3. od 17. hodin. Na tomto setkání bylo představeno druhé, rozšířené a upravené vydání knihy

„Dopisy člověku Nathanielovi“. Knížka obsahuje 21 esejů (dopisů), které jsou tematicky rámovány poezií autorovou a moudrými myšlenkami – citáty moudrých lidí. Proč druhé vydání? Protože vydání první bylo velmi rychle a beznadějně rozebráno a nakladatel čelil tlaku popotávajících se zájemců o knihu. A tak nakladatel zase „tlačil“ na autora a výsledkem je zmíněné druhé vydání.

Adam Michna z Otradovic – 340 let a jeho „Loutna česká“ v Krajské vědecké knihovně

*„Jaký to kvítek červený, vidím
v hradeckém roli“*

V rámci letošního výročí 340 let od smrti jindřichohradeckého varháníka, měšťana a jednoho z nejosobitějších středoevropských komponistů 17. století Adama Václava Michny rytíře z Otradovic uvedl liberecký soubor historické hudby Fragium 16 Michnovu proslulou „Loutnu českou“ z roku 1653, a to ve zcela nové, dosud nepřilíš

známé podobě. Teprve nedávno byl totiž muzikologem Petrem Daňkem v archivu piaristů ve Slaném nalezen hudební hlas instrumentálních úvodů – ritornelů. Ty mohly být tímto nálezem rekonstruovány a navraceny k dílu, které tím získalo svou téměř kompletní podobu. Uvedený soubor je teprve druhým hudebním tělesem, které provedlo formou rekonstrukce novodobou spartaci, a tak 17. října 2016 mohla Michnova Loutna v zaplněném

atriu Krajské vědecké knihovny zcela nově promluvit k současnému publiku, které provedení nadšeně přijalo.

Drobný medailon Adama Michny, tohoto rytíře barokní duchovní písně, kéž je zde důstojným připomenutím tohoto výročí.

Adam Václav Michna rytíř z Otradovic (1600?–1676) pocházel z Jindřichova Hradce a této starobylé rezidenci Pánů modré růže zůstal i celoživotně věrný. Náležel zde k elitě zámožného měšťanstva z řad nižší šlechty, zároveň zastával úlohu varhaníka proboštského kostela a minimálně v jednom ze svých dvou domů provozoval vinný šenk. Michnův předek Michal (snad otec) zde působil ve službách Pánů z Hradce jako zámecký purkrabí a ačkoliv není zcela jasná předbělohorská náboženská orientace hradeckých Michnů, víme, že mladý Adam získal na svou dobu velmi progresivní vzdělání ve zdejší jezuitské koleji. V roce 1618, na počátku stavovského povstání, vstoupil do městské gardy mušketýrů – toto datum, stejně jako sporé zápisy z jezuitské koleje, jsou nejistým vodítkem k určení data Adamova narození. Kontinuální zprávy o Michnovi počínají až rokem 1633, kdy se dozvídáme o jeho varhanické činnosti, kterou pak vykonával až do posledního roku života. Jako měšťan se Michna těšil vážnosti a zastával rovněž významné pozice mezi radními města a zdejšího literátského bratrstva. Významná společenská a materiální pozice však paradoxně skýtala i svá nebezpečí. Když roku 1645 táhla kolem Jindřichova Hradce švédská okupační armáda, požadovala po městě výpalné,

v jehož rámci byla Michnovi předepsána obrovská kontribuční suma 400 zlatých, byl navíc nucen podstoupit složitá jednání se švédskými komandanty. Částku, za níž bylo možné zakoupit menší měšťanský dům, skutečně uhradil, čímž se rovněž významně podílel na záchraně vyčerpaného města. Jindřichův Hradec se naštěstí největším hrůzám třicetileté války vyhnul, a tak se stává v Michnově době na krátko druhým největším městem v Čechách. Zjevně dobré byly Michnovy vztahy s hradeckou vrchností, hraběcím rodem Slavatů, u nichž si rovněž ukládal peníze formou půjček a bral z nich pololetné úrok. S Vilémem Slavatou jej snad pojila i společná evangelická minulost a následná konverze, rozhodně však hluboká mariánská úcta – Michna byl po desetiletí významným členem jindřichohradeckého Mariánského bratrstva. V létě roku 1650 se do Českých zemí v slavném procesí navracelo proslulé Palladium země české – staroboleslavský milostný obraz Panny Marie, jenž byl dosud před hrůzami války uložen ve Vídni. Jedna z významných zastávek byla hrabětem Slavatou naplánována právě v Jindřichově Hradci. Adam Michna k této příležitosti vytvořil poutní píseň *Staročeská třidcatina* (označení „třidcatina“ znamená třicátý den, kdy končí doba předepsané smuteční lhůty), která se stala již ve své době velmi populární a bylo jí tradičně možno slyšet např. i prostřednictvím pražské loretánské zvonkohry.

Za svůj na tehdejší dobu dlouhý život byl Adam Michna dvakrát ženat. S první manželkou Zuzanou Cimmermannovou vyženil druhý dům a až do

její smrti roku 1671 se společně podíleli na vedení šenku. Rok na to se Michna ženil podruhé, přes – nebo možná právě pro svůj vysoký věk. Potřeboval pomocníci a také snad i dobrou ošetřovatelku. O této druhé ženě Kateřině Eppinaurové se rovněž dochovala zmínka naznačující, že byla dostatečně zběhlou šenkýřkou. Krátce po této druhé svatbě zakládá Michna z nahospodařeného jmění nadaci ve výši 1000 zlatých rýnských pro tři studenty – hudebníky, kterým byly kromě jiného hmotného zajištění pořizovány i šaty v michnovských erbovních barvách. Stejnou částku posléze věnoval i proboštskému kostelu Nanebevzetí P. Marie, kde jako varhaník působil a kde pravděpodobně také nalezl poslední odpočinek v místní kryptě.

Tak jako není známo přesné datum Michnova narození, nelze zcela spolehlivě určit ani den úmrtí, je možné jej pouze datovat do léta 1676. Ještě v květnu toho roku se podepisuje jako varhaník, z června je již doložen Michnův podpis roztřeseným rukopisem, v září se již hovoří o Michnovi jako zesnulém. Nemáme rovněž doloženy žádné Michnovy potomky. Ačkoliv jeho věhlas jako hudebníka a nikdy nezanikl, stopy po jeho fyzickém životě v pramenech velmi rychle mizí.

Jako skladatel je Michna znám především jako autor písní, k nimž si sám psal texty, mnohdy mimořádné literární kvality, řadí se tak mezi naše nejvýznamnější básníky starších dějinných epoch. Některé jeho adventní a vánoční písně zlidověly – kdo by neznal *Vánoční noc*, neboli *Chťic aby spal*. Tyto písně vyšly tiskem patrně Michnovým

nákladem v pražském Klementinu v kancionále *Česká mariánská muzika* roku 1647, tedy ještě v předposledním roce třicetileté války. Jejich poetika je tak v pozoruhodném kontrastu s krutostí doby. Dva roky před tímto vydáním byl Michna nucen platit výše uvedenou válečnou kontribuci. Vůbec lze považovat za štěstí, že tento náš ve své době nejtalentovanější autor byl po hmotné stránce natolik dobře situován, že si mohl dovolit svá díla vydávat tiskem, čímž se nám téměř kompletně dochovala celá Michnova tvorba.

Roku 1653 vydává Adam Michna rovněž v Praze svoji druhou písňovou sbírku – soubor třinácti písní s instrumentálním doprovodem pod názvem „*Loutna česká v svátek, v pátek, v kostele, při stole jak se líbí v každou chvíli, radostně, žalostně, spasitelně zníci, složená a vydaná od Adama Michny z Otradovic Jindřicho Hradeckého L. P. 1653*“. Sbírkou bývá rovněž nazývána kancionálem, svým charakterem se však spíše přibližuje tematickému madrigalovému cyklu, či dokonce alegorické hře. V tomto legendárním díle českého hudebního baroka Michna diskutuje literárními prostředky „mystického erotismu“ nad církví jako „Kristovou nevěstou“. Součástí Loutny je i známá svatební píseň *Nebeští kavalérové*. Třetím a nejrozsáhlejším Michnovým kancionálem je *Svatočasná muzika* z roku 1661, která obdobně jako *Česká mariánská muzika* obsahuje čtyřhlasé, výjimečně pětihlasé písně seřazené podle potřeby dle průběhu liturgického roku. Ačkoliv Michnovy písně mají většinou obecný charakter, v některých se výrazně projevuje i autorův lokální patriotismus,

což se zvláště týká písně *Svatý Hippolit, červená mučednická jindřicho-bradecká růže*, komponované ke slavnosti převezení ostatků tohoto mučedníka do Jindřichova Hradce. V závěrečné osmé sloce čteme „*Naposledy prosbu naši, ó Hippolite, přijmi: z bíd, jenž zem česká snáš, Jindřichův Hradec vyjmi!*“

Po boku Michnovy suverénně nejpopulárnější tvorby písňové dosud není zcela znám fakt, že byl rovněž skladatelem náročné figurální vokálně-instrumentální latinské tvorby, v níž prokazuje pozoruhodnou znalost benátského koncertantního principu a dobových hudebně-rétorických figur. O těchto jeho znalostech není zcela jasné, kde je nabyt, snad na některé z obchodních cest do Vídně či Štýrského Hradce, či zda je tuto kosmopolitnost skutečně možné připsat hradeckým jezuitům. Práce s hudebním kontrapunktem u Adama Michny nevykazuje valnou řemeslnou znalost, v užívání harmonického principu je však již Michna autorem zcela svébytným a originálním.

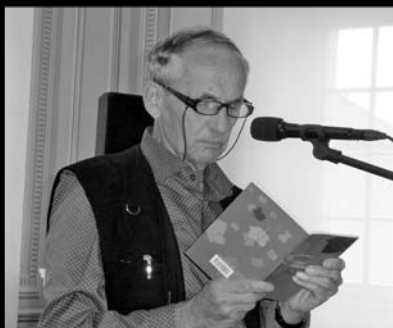
Známa je sbírka *Sacra et Litaniae*, vydaná rovněž v Klementinu roku 1654, obsahující šest mší, dvojce litanie a Te Deum. Teprve v devadesátých letech 20. století byla objevena sbírka *Officium Vespertinum*, vydaná ve Vídni roku 1648 a věnovaná městské radě v Českých Budějovicích.

Svému příteli a dávnému spolužáku Janu Mikuláši Reiterovi, toho času hospodářskému správci olomouckého biskupství, věnoval Michna i svou nejrozsáhlejší kompozici ze svého pozdního období, která zároveň prozrazuje, jak si stárnoucí autor udržoval pozoruhodný přehled o dobových kompozičních trendech. Jedná se o *Missu Sancti Wenceslai*, o níž lze směle tvrdit, že svou melodickou a harmonickou nápaditostí dovršuje Michnův osobitý styl.

Adam Václav Michna tak svým dílem, ať již hudebním či literárním, patří nepochybně k těm nejosobitějším a nej půvabnějším pokladům naší bohaté hudební kultury.

Jiří Bartoš Sturz

Míco Cvijetić

Básník, esejista, novinář, překladatel z němčiny a lužické srbštiny Míco Cvijetić se narodil v roce 1946 v Kušlatu u Foči (dnešní Srbská republika). Větší část jeho života je spojena se Sarajevem. Vystudoval dějiny jugoslávské literatury a srbochorvatštinu na filozofické fakultě sarajevské univerzity. Působil jako lektor na univerzitě v Lipsku (1978–1982). Doktorskou práci na téma literárních vztahů mezi Lužickými Srby

a Jugoslávii ukončil studium na bělehradské univerzitě. Poté pracoval jako redaktor v kulturní redakci sarajevského rozhlasu. Na počátku občanské války s Bosnou v roce 1992 ze Sarajeva odchází. Působí postupně v Rádiu Bělehrad, časopisu „Borba“, literárním časopisu „Svet knjige“ a v současné době je už deset let hlavním redaktorem časopisu „Književne nowine“. Knižně vydal čtyři původní sbírky poezie, několik vícejazyčných výborů a čtyři knihy literárních kritik a esejů. Napsal studii

o vztahu Lužických Srbů a Jihoslovanů, cestopis po Lužici. Podílel se na vydání antologie lužickosrbské poezie, vydal výbor překladů z poezie Benedikta Dyrlicha v srbstině (*Ivanjske noći*). Za svou literární tvorbu byl oceněn několika literárními cenami. Je členem několika uměleckých spolků. Báseň *Příběh jedné knihovny* je vybrána z nejnovější Cvičticovy sbírky *Svět a dům* (Svet i kuća, Bělehrad 2015).

Milan Hrabal

PŘÍBĚH JEDNÉ KNIHOVNY

Když jsem byl nucen opustit domov s mou knižní zahradou
a v nejistotě se vydat za spásou do světa,
úplně se změnil můj vztah ke knihám –
bezcnému bohatství, zachycujícimu a ohraničujícimu
snesitelnější část lidského bytí,
od prvních školních dní až do soumraku Sarajeva;
počínaje odměnami za výborný prospěch a chování,
a konče knihami získanými v mládí a dospělosti
jako dárek z lásky nebo s věnováním přímo od autora;
tehdy se knihy i spisovatelé těšili větší vážnosti,
nevydávalo ani nerozdávalo se tolik jako dnes.

Nejvíce knih jsem si ale vybral a pořídil já sám,
každá měla své vlastní označení: nezbytný
podpis, místo, datum i rok jejího pořízení;
každá měla své vlastní místo, vždy na dohled i na dosah;
kdykoli jsem nějakou zapůjčil, dbal jsem,
aby se včas vrátila ke svému právoplatnému majiteli.

Když jsem v té strašlivé válečné vřavě opouštěl domov,
s brašnou na rameni a hlavou na krku, mým jediným majetkem,
z početné sbírky knih té rajske sarajevské knihovny
se v mém uprchlickém zavazadle našlo místo jen pro *Bibli*
a kódovaný zápisník, deník lidského neštěstí;
vše ostatní bylo předem započteno do konečných ztrát.

Poučení o počátku a osudu člověka i světa:
Svaté písmo Starého a Nového zákona ve slavném
Daničičově a Vukově překladu, zakoupené před lety
v církevním knihupectví poblíž chrámu Svatého Marka;
starodávné vydání bělehradského Biblického sdružení,
s nezbytným podpisem majitele a údaji
o místě a času koupě: *Bělehrad, 6. II. 1978.*

Připadalo mi, že to je klíčová, možná vůbec nejdůležitější kniha,
kterou jsem – spolu s dalšími – za dní i nocí
během tří přetěžkých let plných obav a osamění, přečetl vůbec poprvé celou,
pochopil její poselství a hustě podtrhával všechny nadčasové myšlenky.

Později jsem se dozvěděl, že mnoho knih zmizelo v plamenech,
přímo na hranici nejspíš jen pár vybraných z rozmaru a zlosti
na nenáviděného autora; většinou však nešťastníkům
posloužily na podpal během krutých sarajevských válečných zim;
některé skončily i na ulici, kde se prodávaly za pakatel,
jak mi potvrdil jeden můj blízký přítel, který tak získal
dvě mé knihy, jež poznal podle podpisu původního majitele.

I přes ztrátu bohaté sbírky několika tisíc knih,
mi časem díky mé práci v redakci a darům od spisovatelů
prošla rukama celá další knihovna,
navždy ale zmizela má prvotní touha knihy vlastnit;
zřídka si nějakou koupím, žádnou už nepodepisuji,
ani ty, které jsem sám napsal
a vložil do nich své myšlenky i celou svou duši,
už pro mě nejsou tak důležité.

Opět se kupí velická hromada a přerůstá v nepřehlednou knižní pokladnici,
ty ztracené však nelze nahradit;
v zemi bezpráví člověk ztrátám přivykne
a časem je přijme za Bohem danou nezbytnost.

Utěšuji sám sebe: co je moje domácí sarajevská knihovna
oproti těm bájným a mýtickým, jež zmizely beze stopy,
co je moje malá-velká ztráta v porovnání s těmi světovými,
alexandrijskou, srbskou, bělehradskou.
Kdybych znovu musel někam utíkat a vše opustit,
zase bych si ze sarajevské knihovny vzal
jen to jedno jediné dílo: *Bibli*,

největší, věčnou *Knihu* – jako útěchu
a odškodné za jeden celý zničený lidský život.

A útěchou je mi také představa:
Ráj tam nahoře v nebi
je jedna velká knihovna.

Ze srbštiny přeložili Jakub Novosad a Milan Hrabal

Varnsdorfstí vydali Brězanovy Příběhy o vodě

Jurije Brězana (1916–2006) si Lužičtí Srbové považují jako svého nejvýznamnějšího spisovatele minulého století. Za hranice lužickosrbské a německé literatury prorazil především knihami čerpajícími z folklorní látky o čaroději Krabatovi – romány *Čarodějny mlýn* a *Krabat*.

V loňském roce se připomínalo sté výročí Brězanova narození. Varnsdorfská knihovna, která si vzala za své propagovat u nás lužickosrbskou kulturu, pro tuto příležitost připravila české vydání útlého svazku prozaických miniatur z jeho pozdních tvůrčích let. To, že je napsal a vydal (v roce svých sedmdesátin) pouze německy, nehraje podstatnou roli.

Symbolická pocta autorovi obnáší asi tak pětadvacet stran samotného textu, a tak „zbylo“ dost místa pro ilustrační výzdobu.

Tento úkol byl svěřen osvědčené lužickosrbské výtvarnici Ise Bryccyně. Každá kapitolka, ať už jde o příběh, vzpomínku z dětství či kratičkou úvahu, je tak doprovázena celostránkovou barevnou kompozicí a navrch i černobílými drobnými kresbami.

Mám po ruce *Krabata* (česky vyšel v roce 1982), filozoficko-alegorický příběh s biblickými, pohádkovými a vědecko-fantastickými prvky. Jeho kompoziční složitost jej predurčovala pro náročnější čtenáře; možná proto

Jurij Brězan: Příběhy o vodě
Městská knihovna Varnsdorf 2016. 77 s.
ISBN 978-80-86409-50-4

nebyl z těch titulů, které šly v knihovnách „z ruky do ruky“. Ale povšimněme si, že v jeho první i poslední větě šplouchají vlny Satkuly, skromné říčky v Lužici, o níž moře sice neví, „ale bylo

by to jiné moře, kdyby v něm nebylo vody ze Satkuly“.

Příběhy o vodě tvoří ke Krabatovi žánrový protipól: literární jednohubky, a nebo snad, abychom setrvali u stavu kapalného – sadu frťánků. Vodní živel je Brězanem oslaven povídáním o potocích, studánkách, studnách, dešti, rose, mlze, rybnících, jezerech, povodních, slzách... Soužití člověka s vodou v jejích nekonečných proměnách je vděčnou a přirozenou inspirací jak pro příběhy, tak pro úvahy zabalené do mikroesejí... Jakýmsi jejich společným erbem je průzračnost pramenité vody, nad níž ničeho lepšího není. Mikrosvět lužické vesnice na březích skrovného potoka je – podobně jako v Krabatovi – propojen s celým světem, je „globalizován“. A nebyl by to Brězan, aby to všechno nevýústilo v morální apel: sucho nás neutrápí, když budeme rozumní.

„Křtiny“ nové knížky se odehrály v sídle vydavatele, v Městské knihovně Varnsdorf, 6. prosince 2016.

Doprovodný program obnášel přednes úryvků z českého překladu (Adéla Pondělíčková a Milan Hrabal) i z německého originálu (Waltraud Benová). Milan Hrabal vyzpovídal I. Bryccynu z dojmů, které si odnesla z práce na ilustracích. A když se za klavír se posadil Ladislav Seifert, v jeho improvizacích zazněly ryze české „příběhy o vodě“: Tálinskej rybník, Holka modrooká, Nemelem, nemelem...

Spolu s výtvarnicí se z Lužice přijela podívat delegace literárních tvůrců – básnířky Róža Domašcyna a Měrana Cušcyna, bývalá ředitelka Lužickosrbského gymnázia Rejza Šenowa. Účast europoslance Jaromíra Kohlíčka byla o to cennější, že kvůli šotku ve svém diáři na křtiny do Varnsdorfu vyrazil nadvakrát.

Kniha mohla vyjít díky finanční podpoře Česko-německého fondu budoucnosti, města Varnsdorf a Jaromíra Kohlíčka.

Martin Havlíček

Mysteria Buffa s Václavem Helšusem a Karolínou Baranovou

10. února 2017 měla v Malém divadle v Liberci premiéru *Mysteria Buffa*. Dario Fo hraje se svou ženou Frankou Rame na náměstích a v různých sálech, je protitalinský, protifašistický, proticírkevní, bojuje proti všem nespravedlnostem.

Využívá improvizaci *comédie dell'arte*, kdy jeden člověk hraje více po-

stav. Roku 1969 píše uváděnou hru, roku 1997 získává Nobelovu cenu. Fo je Helšusův autor. Veterán Helšus oslovuje svého režiséra Petra Palouše a Karolínu Baranovou k inscenačním úpravám textu, který koresponduje s dneškem, ale zároveň rozvíjí biblický text, kdy napsané převádí do pravděpodobného možného.

Dvojice bydlí v miniaturní maringotce. Karolína má hlad, kolem jsou slyšet motorky, ona se uchyluje na vozík, náhradní nohy umístí před sebe, kvílí, jak v životě trpí, nakonec se zbaví kol vozíku, ale nikdo ji nezastaví. Mezitím si Václav bere černé brýle a markýruje slepotu. Scéna připomíná smetiště, vlevo je dovybavené staré kolo, čtyři sloupky, nahoře je zavěšené lano, před maringotkou stojí židličky. Výpravu vytvořila Jitka Moravcová, kostýmy musí odpovídat okolnostem. Václav Helšus leze po židlích nebo předvádí hovor, kdy nesouhlasí sám se sebou. Karolína názorně uvádí okolnosti, za kterých lze, jak říkají tovární předpisy, za 2,5 minuty vykonat nezbytnou potřebu.

Ježíšek se narodil, Václav předvádí starého, mladého i černého krále zároveň. Herodes dává příkaz k zabití neviňátek, Václav představuje zbrojnoše,

který se snaží Marii, tedy Karolíně, dítě sebrat. Utečou do Egypta, Josef vyrazí s kladivem a hřebíky najít si práci, Marie také, ale malý Palestina, je to Karolína, jen má na hlavě čepici, si stěžuje s dětským vztekem na ostatní kluky Bohu Otci, Václavovi, který sestupuje za hřmění z oblak, zahalen v modré látce. Syna uklidní, ale má problém, rozbitý trojúhelník, teprve když si ho dá za hlavu, vím jistě, že to není přenosné dopravní značení.

Václav chce mluvit jako Dario Fo za všechny ponížené, má za sebou zkušenost, jak funguje stát a jeho orgány, a jelikož je mocen otázek, ptá se se sžíravým humorem na věci, o kterých se obvykle mlčí. Karolína je malý zázrak. Létá na zavěšeném laně, zpívá a hraje na kytaru a dokáže se během vteřiny změnit ve vyděšenou Marii, která se bojí o dítě, v ironickou debatérku, jež

má pravdu, i v ublíženého kluka, kterého ostatní nechťejí, protože je cizí. Zapamatovatelnou hudbu složil Petr Čermák.

Od Svatého blázna Františka téhož autora uběhlo několik let. Chvilí mi trvalo, než jsem si znovu na comedii dell arte zvykl. Po létech jsem viděl

premiéru, dva lidi, kteří stvořili nezapomenutelné představení - symbiózu mládí a stárí, jin a jang.

P. S. Dario Fo loni zemřel, ale Mysteria Buffa se hraje a bude hrát dál. Musíte inscenaci vidět.

Otto Hejnic

5 nejlepších románů posledních tří let

Březen zahájíme bilancováním. Tentokrát se podíváme na nejlepší romány posledních tří let. Jedná se o díla cenami ověřená a čtenáři stále hojně

vyhledávaná. Těšit se můžete na širokou škálu emocí, propracované postavy a rozmanité cesty, kterými se jejich příběhy budou ubírat.

Sedmilhářky

Vítejte v ženském kolektivu plném intrik, přetvářky a tajemství. O tom, jestli má lež skutečně krátké nohy, nám povypráví Liane Moriarty. Jane, Celeste a Madeline, tři hlavní hrdinky románu s psychologickými prvky. Ačkoliv se román na pultech objevil už před třemi lety, stále patří mezi nejvyhledávanější tituly svého žánru. Připoutá vás především velmi dobře vykreslenými postavami. Každá žena je jiná, každá má své tajemství. Pojďte zjistit, se kterou z nich se ztotožníte právě vy. Od února se navíc s hrdinkami můžete setkat také ve hvězdně obsazeném seriálu, který vysílá stanice HBO.

Cizinka

Kombinaci romantiky na pozadí historického prostředí obohatěná cestováním v čase a poctivou dávkou Skotska nabízí Diana Gabaldon. Nechte se společně s hlavní hrdinkou Clair přenést o pár století zpět do minulosti a spolu s ní objevte krásy, ale i nebezpečí neznámé doby, neznámého místa, neznámého muže... Ačkoliv první kniha z osmidílné série spatřila světla světa již v roce 2010, opětovnou vlnu zájmu zažehl stejnojmenný seriál z produkce Starz.

Než jsem tě poznala

Jako zdravotní ošetřovatelka je Louise zvyklá sledovat pohnuté osudy jiných. Netuší ovšem, jak výrazně ovlivní setkání s nově přiděleným pacientem ten její. Stejně jako ústřední dvojice budete při čtení prožívat silné emoce, čelit obtížným morálním dilematům a hledat odpověď na otázku, zda láska opravdu všechny hory přináší. Americká spisovatelka Jojo Moyes po velkém úspěchu románu navázala o dva roky později pokračováním *Život po tobě*.

Aristokratka

Opět román s historickým nádechem, tentokrát však nemusíme putovat do minulosti nikterak vzdálené – postačí nám devadesátá léta minulého století. Co všechno (a také koho) je možné získat společně se svým znovu vydobytým zámekem, vám skrze deníkové zápisky zevrubně vylíčí hlavní hrdinka Marie v průběhu tří na sebe navazujících knih. Co se vtipu týče, konkurovat si může snad jen autor sám svojí starší knihou *Deník kastelána*. Celá série *Aristokratky* je neobyčejně vtipná a Evženu Bočkovi se tak podařilo opět připomenout, jak dobře si vede český humor.

Mrs. Poe

Na závěr si dopřejme romantiku v pravém slova smyslu. Biografický román zavádí čtenáře do éry prokletých básníků, kde můžeme nahlédnout do rozervaného osobního (a také milostného) života jednoho z nich. Tedy alespoň zprostředkovaně, skrze postavu hlavní hrdinky. Na své si přijdou nejen příznivci poezie a literatury, ale také milovníci psychologie, jelikož pronikání do hlubin komplikované duše umělcovy představuje podstatnou část knihy.

MONIKA POSPÍŠILOVÁ, autorka článku, se narodila v Liberci, kde vystudovala filosofii humanitních věd a v současné době zde pracuje i žije. Kromě psaní recenzí a lite-

rárně zaměřených článků pro kulturní webový portál kukátko.cz se věnuje rovněž vlastní tvorbě. Na kontě má prozatím několik publikovaných prozaických děl.

Březen – měsíc čtenářů a 70 let Václava Helšuse

1. března od 17 hodin se v Krajské vědecké knihovně v Liberci konal pořad Měsíce čtenářů. Zahájila ho ředitelka knihovny Mgr. Blanka Konvalinková, která vyhlásila soutěž o čtenářskou babičku a předala slovo redaktorce Vladimíře Hamalové.

Ta představila Václava Helšuse, s nímž zapředla po dvaceti letech rozhovor, tentokrát se týkající jeho sedmdesátin. Předtím jeho manželka Dagmar spolu s knihovnou oslovila Helšusovy pamětníky, z čehož vznikl asi šedesátistránkový památník, vytištěný v jednom kuse knihovnou. Tázání, včetně rodiny, příbuzných, známých, lidí z branže, tedy ředitelů, režisérů, dramaturgů a herců, například Jiřího Lábusa a Viktora Preisse, nic neprozradili. Proběhlo čtení, Václav Helšus četl ukázkou z *Mysterie Buffa*, Markéta Talerová švédskou povídku s nečekaným koncem, oba dva manželé skončili zasypáni v betonu. Pak Vladimíra Hamalová přivedla tři mladé autory tzv. slam poetry, Dave Naslamkejev, Matouš Pikous a Tadeáš Pikous vystupovali před publikem starším o dvě generace. Byl jsem zvědavý na sborník, přispěli do něj za KAL, jehož je Václav Helšus členem, také Bohumil Nuska, Milan Hrabal a Irena Eliášová.

Opravdové překvapení přišlo na samý závěr, kdy Kateřina Trojanová shromáždila do dokumentu téměř všechny filmy a televizní inscenace, v nichž V. Helšus hrál, sám autor chvílemi netušil, o který film či inscenaci se jedná. Při závěrečném rautu jsem prohodil pár slov s dcerami Terezou a Lenkou a popřál oslavenci mnoho úspěchů, o jeho pracovní vytižení strach nemám.

Otto Hejnic

Čtenář roku 2017 – hledáme nejlepší čtenářskou BABIČKU

V krajském kole soutěže Čtenář roku Libereckého kraje „Nejlepší čtenářská babička“ zvítězila paní **Blanka Bílková**, kterou nominovala Městská knihovna v Jablonci nad Nisou.

Blahopřejeme!

Krajská vědecká knihovna v Liberci (KVK)

e-mail: library@kvkli.cz

www.kvkli.cz

Kruh autorů Liberecka (KAL)

e-mail: sekysra@kvkli.cz

http://www.kruhautoruliberecka.cz/

ISSN 1214 - 2751

Bibliothek Liberec
Knihovna Liberec
Library Liberec

Vedle vrcholků krkonošských a jizerských objevila se v Čechách
Mnozí odvážlivci, když se octli na počátku velikolepého měsíce června
V zámku bylo práce a běhu o překot. *Blázniviny se rozsévají*
Pamatuji to jako dnes, ač od té doby uplynula třetina století.
Sem, knihomilče, knihu zvláštní ždáš-li mítí!
Who's there? Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. Nothing is there.
Die Welt ist alles, was da ist.
A me, mamó, adarig džav, so me tuke adaj mukha.